

ΑΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΕΤΤΟΥΡΗ ΒΑΡΒΑΡΑ

ΑΜ: 2005269

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΟΥΛΑ

Καλαμάτα 2014

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια για την πολύτιμη καθοδήγησή της. Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω τους κατοίκους του Δήμου Γερμασόγειας για την βοήθεια που μου πρόσφεραν στην συγκέντρωση των στοιχείων των ερωτηματολογίων που τους διέμεινα. Επιπρόσθετα, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένεια μου που μου συμπαραστάθηκε σε όλα τα χρόνια της φοίτησης μου στο Τ.Ε.Ι Πελοποννήσου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδείξει τον ρόλο που μπορεί και οφείλει να διαδραματίσει η τοπική αυτοδιοίκηση όσον αφορά την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής γενικά και ιδιαίτερα στον Δήμο Γερμασόγειας Κύπρου.

Αρχικά γίνεται λόγος για την κοινωνική πολιτική σε γενικότερο επίπεδο σχετικά με την πορεία και την εξέλιξη της μέσα στο χρόνο. Επιχειρείται μία εννοιολογική προσέγγιση όσον αφορά αφενός το κράτος πρόνοιας και τα μοντέλα του, όπως έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με ορισμένους θεωρητικούς και αφετέρου την κοινωνική πολιτική και τους κυριότερους τομείς αυτής. Κατόπιν αναδεικνύεται το πως ακριβώς και με ποιους τρόπους η τοπική αυτοδιοίκηση συμβάλλει στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Ακολουθεί μία αναλυτική παρουσίαση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κυπριακή Δημοκρατία ενώ επιχειρείται και μία κριτική αποτίμηση αυτού μέσω μίας σφαιρικής παρουσίασης των αδυναμιών και δυνατών σημείων αυτού.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγια που απευθύνθηκαν στους δημότες. Σκοπός της έρευνας ήταν να διαπιστωθεί το κατά πόσον είναι γνωστή στους δημότες η κοινωνική πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας και να γίνει αποτίμηση της προσφοράς του στον τομέα αυτό.

Το γενικό συμπέρασμα της εργασίας είναι ότι ο Δήμος Γερμασόγειας ασκεί μια αρκετά σημαντική κοινωνική πολιτική, αλλά η πλειοψηφία των δημοτών δεν γνωρίζει τις περισσότερες από τις κοινωνικές δράσεις του Δήμου και άρα δεν μπορεί να ωφεληθεί από αυτές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	7
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	15
2.1 ΟΡΙΣΜΟΙ.....	15
2.1.1 ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ.....	15
2.1.1.1 ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	16
2.1.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	18
2.1.2.1 ΤΟΜΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	19
2.1.2.1.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	21
2.1.2.1.2 ΥΓΕΙΑ.....	22

2.1.2.1.3 ΕΡΓΑΣΙΑ	23
-------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
.....**26**

3.1 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	26
------------------------------	----

3.2 ΑΣΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ	27
---	----

3.3 ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	29
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....**32**

4.1 Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.....	32
--	----

4.1.1 Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1985	33
---	----

4.1.1.1 ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΥΠΡΟΥ.....	34
---------------------------------	----

4.1.2 Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1999.....	36
---	----

4.2 ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	37
---	----

4.2.1 ΤΑ ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.....	38
---	----

4.2.2 ΟΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.....	39
---	----

4.2.3 ΕΘΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 2012	40
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο Ο ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ **41**

5.1 Ο ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ	41
--------------------------------	----

5.2 στατιστικές πληροφορίες για τον Δήμο Γερμασόγειας.....	42
--	----

5.2 ΑΣΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο Η ΕΡΕΥΝΑ	51
6.1 Μεθοδολογία έρευνας	51
6.2 Αποτελέσματα	51
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	68
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	72

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 5.1 Πληθυσμός Δήμου Γερμασόγειας.....	43
Πίνακας 5.2 Οικονομικά στοιχεία Δήμου Γερμασόγειας.....	44
Πίνακας 6.1 Φύλο.....	52
Πίνακας 6.2 Ηλικία.....	52
Πίνακας 6.3 Οικογενειακή κατάσταση.....	53
Πίνακας 6.4 Εργασιακή κατάσταση.....	54
Πίνακας 6.5 Επίπεδο σπουδών.....	55
Πίνακας 6.6 Μηνιαίο εισόδημα.....	56
Πίνακας 6.7 Γνώση της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου.....	57
Πίνακας 6.8 Λόγοι μη γνώσης της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου.....	58
Πίνακας 6.9 Ύπαρξη εκδηλώσεων ή εθελοντικών ενεργειών για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων.....	59
Πίνακας 6.10 Εθελοντική συμμετοχή σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής.....	60
Πίνακας 6.11 Ωφέλεια από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής του Δήμου.....	61
Πίνακας 6.12 Ύπαρξη ενεργειών για την ανακούφιση των ανέργων της περιοχής.....	62
Πίνακας 6.13 Προσφορά δωρεάν τροφίμων σε απόρους από τον Δήμο.....	63
Πίνακας 6.14 Ύπαρξη ενεργειών για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες.....	64

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 5.1 Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού	43
Διάγραμμα 5.2 Ποσοστιαία κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού	44
Διάγραμμα 5.3 Οικονομική δραστηριότητα Δήμου Γερμασόγειας.....	45
Διάγραμμα 6.1 Φύλο.....	52
Διάγραμμα 6.2 Ηλικία	53
Διάγραμμα 6.3 Οικογενειακή κατάσταση	54
Διάγραμμα 6.4 Εργασιακή κατάσταση	55
Διάγραμμα 6.5 Επίπεδο σπουδών	56
Διάγραμμα 6.6 Μηνιαίο εισόδημα.....	57
Διάγραμμα 6.7 Γνώση της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου	58
Διάγραμμα 6.8 Λόγοι μη γνώσης της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου	59
Διάγραμμα 6.9 Ύπαρξη εκδηλώσεων ή εθελοντικών ενεργειών για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων	60
Διάγραμμα 6.10 Εθελοντική συμμετοχή σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής..	61
Διάγραμμα 6.11 Ωφέλεια από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής του Δήμου.....	62
Διάγραμμα 6.12 Ύπαρξη ενεργειών για την ανακούφιση των ανέργων της περιοχής	63
Διάγραμμα 6.13 Προσφορά δωρεάν τροφίμων σε απόρους από τον Δήμο.....	64
Διάγραμμα 6.14 Ύπαρξη ενεργειών για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες	65

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αναμφίβολα στη σημερινή εποχή η ανάγκη προστασίας του κοινωνικού συνόλου προκειμένου να κατορθώσει αυτό να διατηρήσει τις δομές, τη λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητά του φαντάζει περισσότερο επιτακτική από ποτέ. Το κοινωνικό σύνολο, είτε μιλάμε για τους πολίτες ενός κράτους γενικότερα είτε για τους πολίτες ενός συγκεκριμένου δήμου, αντιμετωπίζει διαρκώς αυξανόμενους κινδύνους, οι οποίοι χωρίς την αρωγή είτε του κράτους στην πρώτη περίπτωση είτε του δήμου στη δεύτερη, είναι ικανοί να καταστρέψουν και να διασπάσουν ολοκληρωτικά την οποιαδήποτε κοινωνία: ζητήματα υγείας, εργασίας, πολιτισμού, αθλητισμού, περιβάλλοντος, προνοιακών υπηρεσιών γενικότερα και άλλων τομέων που συνθέτουν την ίδια τη ζωή του ατόμου, μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο από οργανωμένους φορείς όταν – και αυτό συμβαίνει ολοένα και συχνότερα – οι απειλές εμφανίζονται να είναι περισσότερες από τις όποιες αναδυόμενες ευκαιρίες.

Δεδομένης της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και της αδυναμίας των περισσότερων κρατών να εξασφαλίσουν στους πολίτες την απαιτούμενη συνδρομή προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα αναδυόμενα προβλήματα στην κοινωνική τους ζωή, η ευθύνη πλέον βαρύνει τους δήμους και τους τοπικούς φορείς γενικότερα. Οι δήμοι, κυρίως μέσω ιδρυμάτων (πχ μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων, βρεφοκομεία), Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου (πχ γυμναστήρια, φιλαρμονικές), επιχειρήσεων ή και λοιπών τοπικών φορέων-ενώσεων, καλούνται να δώσουν λύσεις σε όποιες εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής νοσούν, όπως πχ η υγεία η εργασία και ο πολιτισμός.

Με την παρούσα εργασία θα αναδειχθεί ο ρόλος που μπορεί και οφείλει να διαδραματίσει η τοπική αυτοδιοίκηση όσον αφορά την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής με ιδιαίτερη αναφορά στον Δήμο Γερμασόγειας.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την κοινωνική πολιτική σε γενικότερο επίπεδο σχετικά με την πορεία και την εξέλιξη της μέσα στο χρόνο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται μία εννοιολογική προσέγγιση όσον αφορά αφενός το κράτος πρόνοιας και τα μοντέλα αυτού όπως έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα

με ορισμένους θεωρητικούς και αφετέρου την κοινωνική πολιτική και τους κυριότερους τομείς αυτής.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναδεικνύεται πως ακριβώς η τοπική αυτοδιοίκηση συμβάλλει στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής και με ποιους τρόπους ειδικότερα. Επίσης γίνεται ξεχωριστή αναφορά στη Μεγάλη Βρετανία λόγω της ιδιομορφίας που παρουσιάζει σχετικά με το εφαρμοζόμενο σύστημα κοινωνικής πολιτικής και πως αυτό εφαρμόζεται από τις Τοπικές Αρχές.

Το τέταρτο κεφάλαιο αποτελείται από μία αναλυτική παρουσίαση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κυπριακή Δημοκρατία ενώ επιχειρείται και μία κριτική αποτίμηση αυτού μέσω μίας σφαιρικής παρουσίασης των αδυναμιών και δυνατών σημείων αυτού.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται μία αναλυτική παρουσίαση των δράσεων του Δήμου Γερμασόγειας και πώς ακριβώς ο Δήμος συμβάλλει στην επιτυχή άσκηση της κοινωνικής πολιτικής.

Ακολουθεί η ανάλυση της έρευνας που πραγματοποιήθηκε με την χρήση ερωτηματολογίων στους πολίτες του δήμου. Γίνεται μία συνολική αποτίμηση της προσφοράς του Δήμου Γερμασόγειας στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής και της πρόνοιας γενικότερα. Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι ένας μεγάλος αριθμός των δημοτών δεν γνωρίζει τι ενέργειες κάνει ο Δήμος για τους κοινωνικά αδύναμους δημότες, τους ανέργους ή τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Αυτό γενικότερα σημαίνει ότι οι δημότες δεν είναι ευαισθητοποιημένοι με τα ζητήματα της κοινωνίας τους, με αποτέλεσμα να μην στηρίζουν τον Δήμο στις προσπάθειες που κάνει για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Επίσης γίνονται προτάσεις για την ενίσχυση των υπάρχουσών δράσεων ή και τη δημιουργία νέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^Ο ΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η κοινωνική πολιτική και η γέννηση¹ ενός υποτυπώδους-αρχικά- κράτους δικαίου εμφανίστηκε κατά τη βιομηχανική επανάσταση και συνδέθηκε άμεσα με την έντονη δράση του βιομηχανικού προλεταριάτου. Αποτέλεσμα της απάνθρωπης εκμετάλλευσης του ανθρώπου κατά τα πρώτα χρόνια της βιομηχανικής επανάστασης ήταν να εξεγερθεί η κοινωνική συνείδηση και να εμφανισθούν τα πρώτα δείγματα κοινωνικής πολιτικής κατά τον 18^ο αιώνα.

Η κοινωνική πολιτική όμως εμφανίσθηκε για πρώτη φορά ως έκφραση του επίσημου καθεστώτος στη Γερμανία², στο αυτοκρατορικό διάγγελμα της 17^{ης} Νοεμβρίου 1881, δημιούργημα του Καγκελάρου Βίσμαρκ, μέσω του οποίου ο αυτοκράτορας Γουλιέλμος υποσχέθηκε την λήψη των πρώτων μέτρων κοινωνικής προστασίας³ και εισήχθη ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλισης, αντιλαμβανόμενος τη

---

¹ Ψήγματα βέβαια κοινωνικής πολιτικής, περισσότερο με τη μορφή μίας κοινωνικής αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας, εμφανίζονται και από την εποχή του Σόλωνος και του Λυκούργου (βλ. Π. Κυριακουλάκου: Κοινωνική Πολιτική, 1970, σελ.55) όταν και η εκδήλωση στοργής, φροντίδας και συμπαράστασης έγινε κοινωνική υποχρέωση και θεσμοθετήθηκε με νόμους (ο Σόλων το 630πΧ στην Αθήνα, ο Περίανδρος το 668πΧ στην Κόρινθο και ο Λυκούργος το 800πΧ στη Σπάρτη). Ιδιαίτερη μνεία πρέπει βέβαια να γίνει και για τους «δημοσιεύοντες ιατρούς» της Αθηναϊκής Δημοκρατίας των τελών του 6^{ου} αι. π.Χ., οι οποίοι προσλαμβάνονταν με πάγια αντιμισθία από την Εκκλησία του Δήμου με σκοπό να παρέχουν δωρεάν υγειονομική περίθαλψη στους πολίτες της πόλης. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι «δημοσιεύοντες ιατροί» αμείβονταν από ένα ειδικό τέλος που είχε επιβληθεί στους πολίτες, το «ιατρικό τέλος», το οποίο μάλιστα συγκεντρώνονταν σε ένα ειδικό ταμείο (βλ. μεταξύ άλλων Μωραΐτη και συν., Μελέτη για την οργάνωση και λειτουργία ολοκληρωμένου συστήματος Πρωτοβάθμιας Ιατρικής Φροντίδας, Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, 1995 και Timothy S. Miller, Η Γέννησις του Νοσοκομείου στην Βυζαντινή Αυτοκρατορία, σε μετάφραση Ν. Κελερμένου, 1998 και Θωμαΐδη Διερεύνηση των θεσμών της κοινωνικής προστασίας από της αρχαιότητας μέχρι της επαναστάσεως του Εικοσιένα εις τον ελληνικόν χρόνον, Αθήνα 1973).

² βλ. Α. Πέτρογλου, Δίκαιον Κοινωνικής Ασφαλίσεως, τομ. Α', σελ 35 επ., Αθήνα 1974

³ Σύμφωνα με το διάγγελμα «Η θεραπεία των κακών δεν επιτυγχάνεται αποκλειστικά με την καταστολή των σοσιαλιστικών παρεκτροπών, αλλά και με την επιδίωξη της προόδου και της ευημερίας των εργαζομένων».

σημασία που έχει μία ικανοποιημένη κοινωνία για την διατήρηση της καθεστηκυίας τάξης και ερχόμενος σε πλήρη ρήξη με τις επικρατούσες πολιτικοφιλοσοφικές αντιλήψεις οι οποίες θεωρούσαν την πενία ως αποτέλεσμα της ανικανότητας και των ελαττωμάτων των φτωχών.

Η κρίσιμη καμπή όμως στην εξέλιξη του θεσμού της κοινωνικής πολιτικής πραγματοποιήθηκε με εμφατικό τρόπο κατά τη διάρκεια και αμέσως μετά την λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Έγινε πλέον αντιληπτό από την παγκόσμια κοινότητα που είχε δοκιμαστεί τόσο πολύ και από τους 2 Παγκοσμίους Πολέμους ότι η ανθρώπινη κοινωνία έχει χρέος να προστατεύσει τα μέλη της και να τους δημιουργήσει ένα συναίσθημα αυξημένης ασφάλειας και προστασίας.

Την αρχή έκαναν η Αμερική και η Αγγλία όπου με το Χάρτη του Ατλαντικού της 14^{ης} Αυγούστου 1941⁴ διακήρυξαν δια του 6^{ου} σημείου ότι ύστερα από την κατατρόπωση του ναζισμού ήταν χρέος τους να εξασφαλίσουν στους πολίτες όλου του κόσμου το δικαίωμα να κατοικούν με ασφάλεια εντός των συνόρων των χωρών τους και να ζουν απαλλαγμένοι από αισθήματα φόβου και ανασφάλειας.

Ακολούθησε το 1942 η Διακήρυξη της Αμερικάνικης Διάσκεψης Εργασίας στο Σαντιάγο της Χιλής, η οποία και έθεσε τις βάσεις για την ουσιαστική προστασία μέσω κοινωνικών μέτρων της εργατικής τάξης⁵ και ανέδειξε σε αγαθό την ηθική και πνευματική υγεία των εργαζομένων⁶. Το εργατικό δυναμικό, σαν το πιο ενεργό κύτταρο της κοινωνίας, είναι αυτό πάνω στο οποίο δομείται ολόκληρο το σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης και του κράτους Προνοίας.

Μεταξύ άλλων τονίζεται ότι το Κράτος οφείλει να λάβει μέτρα για την βελτίωση της θέσης και της αντιμετώπισης της εργατικής τάξης και γενικότερα όσων χρήζουν βοήθειας.

⁴ Υπογραφέν από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ Φραγκλίνο Ρούσβελτ και τον Πρωθυπουργό της Αγγλίας Ουίνστον Τσόρτσιλ κατά τη διάρκεια συνάντησης στο Πλοίο Πρίγκιπας της Ουαλίας. Βλ. σχετ. http://www.un.org/en/aboutun/history/atlantic_charter.shtml, αλλά και <http://www.unric.org/el>.

⁵ Χαρακτηριστικό είναι πως για πρώτη φορά προτάθηκε τότε η υποχρεωτική ασφάλιση των εργαζομένων. Μεταξύ άλλων έγινε λόγος και για επίδομα ασθενοείας, αποζημιώσεις λόγω θανάτου στους συζύγους των εργαζομένων, επίδομα ανεργίας, επίδομα μητρότητας, ακόμη και προστασία των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Βλ σχετ. <http://www.ssa.gov/policy/docs>.

⁶ Όπως αναφέρει το ίδιο το κείμενο της διακήρυξης, κοινωνική ασφάλεια αποτελεί «η αληθής και ορθολογισμένη οικονομία των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των ανθρωπίνων αξιών, που αναπτύσσει την ηθική και ψυχική υγεία των εργαζομένων, προπαρασκευάζει τους δρόμους για τις μελλοντικές γενεές και υποστηρίζει τη γενιά που εξήλθε της παραγωγικής ζωής»

Το 1944 στην Φιλαδέλφια των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής διατυπώθηκε η Διακήρυξη της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας, η οποία όπως αναφέρει και ο Αλέν Σιπιό⁷, καθηγητής της επιστήμης του Δικαίου στο Πανεπιστήμιο της Νάντης, θεωρείται το ίδιο σημαντική όσο και η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (η οποία υπογράφηκε το 1948). Σ' αυτήν τέθηκε ξεκάθαρα πλέον το ζήτημα της αξιοπρέπειας του ανθρώπου στη δουλειά και την ανάπαυση, στην ασθένεια και τα γηρατειά, και οι χώρες κλήθηκαν να αξιολογήσουν την οργάνωση του εμπορίου και του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος με βάση τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, επιδιώκοντας έτσι τον συγκερασμό του οικονομικού ανταγωνισμού με την κοινωνική αλληλεγγύη.

Τέλος, τον Δεκέμβριο του 1948 η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου⁸. Όσον αφορά τα κοινωνικά δικαιώματα, σύμφωνα με την Οικουμενική Διακήρυξη, αυτά ήταν τα ακόλουθα:

1. Το δικαίωμα στην εργασία

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 23 της Διακήρυξης «Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλειάς και να προστατεύεται από την ανεργία» ενώ στο β' εδάφιο της 3^{ης} παραγράφου του ίδιου άρθρου αναφέρεται πως «Η αμοιβή της εργασίας, αν υπάρχει, πρέπει να συμπληρώνεται με άλλα μέσα κοινωνικής προστασίας».

2. Το δικαίωμα αναψυχής εργαζομένων.

---

⁷ Βλ. ειδικότερα Alain Supiot, *The Spirit of Philadelphia: Social Justice vs the Total Market*, εκδόσεις Verso, 2012

⁸ Ήδη από το προοίμιο της Διακήρυξης φαίνεται η αδήριτη ανάγκη αναγνώρισης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ως στοιχείο της προόδου και του πολιτισμού. Χαρακτηριστικά αναφέρει: «Επειδή η αναγνώριση της αξιοπρέπειας, που είναι σύμφυτη σε όλα τα μέλη της ανθρώπινης οικογένειας, καθώς και των ίσων και αναπαλλοτριωτών δικαιωμάτων τους αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο.».

Το πλήρες κείμενο της Οικουμενικής Διακήρυξης στα Ελληνικά στην ιστοσελίδα <http://www.unric.org/el>.

Το άρθρο 24 αναφέρει πως «Καθένας έχει το δικαίωμα στην ανάπαυση, σε ελεύθερο χρόνο, και ιδιαίτερα σε λογικό περιορισμό του χρόνου εργασίας και σε περιοδικές άδειες με πλήρεις αποδοχές», καθιερώνοντας στην ουσία δικαιώματα τα οποία στην απαρχή της βιομηχανικής επανάστασης φάνταζαν αδιανόητα πλην όμως συνιστούν υποχρέωση του Κράτους για να διατηρήσει το εργατικό δυναμικό την αποτελεσματικότητά του και την ψυχική-σωματική του υγεία.

3. Το δικαίωμα κοινωνικής ασφάλισης.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 25 ορίζεται ότι «Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και στην οικογένεια του υγεία και ευημερία, και ειδικότερα τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη όπως και τις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει ακόμα δικαίωμα σε ασφάλιση για την ανεργία, την αρρώστια, την αναπηρία, τη χηρεία, τη γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται τα μέσα της συντήρησής του, εξαιτίας περιστάσεων ανεξαρτήτων της θέλησής του.» ενώ σύμφωνα με την 2^η παράγραφο του ίδιου άρθρου «Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν είναι νόμιμα ή εξώγαμα, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία.».

Πλέον έχει αρχίσει και δομείται ο βασικός κορμός της κοινωνικής προστασίας του ατόμου και αναδεικνύεται ο πρωτεύων ρόλος που καλείται να διαδραματίσει το Κράτος σε όλες του τις εκφάνσεις (από την κεντρική διοίκηση ως τους τοπικούς οργανισμούς) με στόχο την ενίσχυση και τη θωράκιση της ασφάλειας του μέχρι τότε απροστάτευτου πολίτη και εργαζομένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΙ

2.1.1 ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Βασικό χαρακτηριστικό του Κράτους Πρόνοιας είναι η επέμβασή του στις οικονομικές και βιομηχανικές σχέσεις προκειμένου να καθιερωθεί η ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ατόμων και κοινωνικών ομάδων και έτσι να μπορέσουν να εξασφαλίσουν οι ανωτέρω τα απαραίτητα μέσα μίας αξιοπρεπούς και ασφαλούς διαβίωσης.

Σύμφωνα με τον Κατρούγκαλο⁹ «το κράτος πρόνοιας είναι ο καθολικός τύπος οργάνωσης όλων των σύγχρονων βιομηχανικών χωρών και περιγράφει τη θεσμική οργάνωση των κοινωνικών υπηρεσιών. Δεν πρέπει να συγχέεται με το κοινωνικό κράτος, όρος που συμπυκνώνει θεσμικά και πολιτειολογία την ανάληψη από το κράτος συνταγματικών υποχρεώσεων για την εξασφάλιση των βασικών αναγκών των μελών της κοινωνίας και προσδιορίζει ένα υποσύνολο μόνο των κρατών πρόνοιας»

Σύμφωνα με τον Κοντιάδη¹⁰ «Ο όρος κράτος πρόνοιας αναφέρεται, κατά περιγραφικό τρόπο, σε εκείνη τη μορφή καπιταλιστικού κράτους που δρα μέσω της παροχικής, κοινωνικής διοίκησης, με σκοπό την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη συστηματική κάλυψη κοινωνικών κινδύνων και αναγκών των πολιτών». Ακόμη, σύμφωνα με τον ίδιο, το κράτος πρόνοιας αποτελεί εκείνη τη μορφή κράτους που συμπεριλαμβάνει μεταξύ των θεμελιωδών σκοπών του την αρχή της κοινωνικής δικαιοσύνης και παρεμβαίνει στον οικονομικό χώρο προκειμένου να

⁹ Βλ σχετικά Κατρούγκαλος Γ., (2004), «Θεσμοί και συστήματα κοινωνικής προστασίας στο σύγχρονο κόσμο», Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή σελ. 16 επ.

¹⁰ Βλ. Ξ.Ι. Κοντιάδη «Εισαγωγή στην κοινωνική διοίκηση και τους θεσμούς κοινωνικής ασφάλειας», εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2008, σελ. 17 επ.

αναδιανέμει στους πολίτες ένα μερίδιο του εθνικού εισοδήματος και να εγγυηθεί ένα ελάχιστο επίπεδο αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης». Το κράτος πρόνοιας παρεμβαίνει στην οικονομία με σκοπό: α) Την ενίσχυση της απασχόλησης β)Τη διασφάλιση βασικών κοινωνικών υπηρεσιών (εκπαίδευση, κοινωνική ασφάλιση, υγειονομική προστασία κ.α.) γ) Την κατοχύρωση ενός κοινωνικού δικτύου ασφάλειας μέσω της εγγύησης ενός ελάχιστου βιοτικού επιπέδου.

2.1.1.1 ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Μέσω της τυποποίησης των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας επιχειρείται να δημιουργηθούν μοντέλα με στόχο να καταστεί δυνατή μία καταγραφή και συστηματοποίηση τόσο των γεγονότων όσο και των κοινωνικών τάσεων που συνετέλεσαν στην γέννηση των μοντέλων αυτών. Στόχος της εν λόγω τυποποίησης, δηλαδή, είναι να ανιχνευθούν τόσο ο τρόπος λειτουργίας και τα σημεία διαφοροποίησης των εκάστοτε μοντέλων όσο και η σχέση που αυτά μπορεί να έχουν με τις παγκόσμιες εξελίξεις.

Στη συνέχεια θα γίνει λόγος εν συντομία για τις μοντελοποιήσεις που προτάθηκαν ενδεικτικά από τον G. Esping-Andersen και τον R. Titmuss, προκειμένου να γίνει κατανοητός αφενός ο τρόπος και τα κριτήρια μοντελοποίησης και αφετέρου οι διαφορές που εμφανίζουν μεταξύ τους τα μοντέλα του εκάστοτε συστήματος.

A.

Τα μοντέλα-αρχέτυπα του κράτους πρόνοιας, σύμφωνα με τη διάκριση του G. Esping-Andersen¹¹ είναι:

I) Το φιλελεύθερο-αγγλοσαξονικό (liberal) το οποίο χαρακτηρίζεται από το χαμηλό επίπεδο των παροχών και από την επιλεκτική σκόπευση των κοινωνικών παροχών

II) Το συντηρητικό-κορπορατιστικό (conservative-corporatist) το οποίο δεν επικεντρώνεται τόσο στην αποδοτικότητα της αγοράς και την

---

¹¹ Βλ. G. Esping-Andersen «The Three Worlds of Welfare Capitalism», εκδόσεις Polity, 1990 σελ. 9 επ.

εμπορευματοποίηση αλλά στοχεύει στη διατήρηση των διαφορών των κοινωνικών τάξεων ενώ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην αναπαραγωγή των παραδοσιακών οικογενειακών προτύπων.

III) Το σοσιαλδημοκρατικό (social democratic), σύμφωνα με το οποίο το κράτος εγγυάται την πλήρη απασχόληση ενώ ως χαρακτηριστικά του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας εμφανίζονται η χρηματοδότηση μέσω της γενικής φορολογίας και η άσκηση κοινωνικής πολιτικής μέσω κοινωνικών υπηρεσιών, με χαμηλό βαθμό κανονιστικότητας.

B.

Ο Titmuss¹² με κριτήριο την έκταση της παρέμβασης του κράτους στον κοινωνικό χώρο, διέκρινε τα εξής μοντέλα προνοιακού κράτους:

I) Το υπολειμματικό (residual) κατά το οποίο το κράτος δρα σαν προστατευτικό δίχτυ, παρεμβαίνοντας μόνο όταν η αγορά και η οικογένεια αδυνατούν να καλύψουν τις ανάγκες του ατόμου και να το προστατέψουν επαρκώς.

II) Το βιομηχανικό (industrial achievement performance) σύμφωνα με το οποίο οι ανάγκες καλύπτονται με βάση την παραγωγικότητα και την επίδοση στην εργασία ενώ ο ρόλος της κοινωνικής πολιτικής είναι καθαρά συμπληρωματικός.

III) Το θεσμικό – αναδιανεμητικό μοντέλο (institutional redistributive model) σύμφωνα με το οποίο η κοινωνική πολιτική καλύπτει με ολοκληρωτικό τρόπο τις κοινωνικές ανάγκες των ατόμων έξω από τους μηχανισμούς της αγοράς και της οικονομίας.

---

¹² Titmuss R. (1974), «*Social Policy: An Introduction*»,. London: Pan-then Books, σελ. 30 επ.

2.1.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Βασικό χαρακτηριστικό όλων των ορισμών που έχουν διατυπωθεί σχετικά με τον όρο «κοινωνική πολιτική» είναι ότι αυτή ισοδυναμεί με την ανάληψη από την πλευρά της πολιτείας του βάρους και της υποχρέωσης να συνδράμει κάθε πρόσωπο που τελεί σε κατάσταση κοινωνικής ανάγκης. Αυτό που μεταβάλλεται είναι ο τρόπος, το ύψος και ο χαρακτήρας που λαμβάνει αυτή η αρωγή εκ μέρους της πολιτείας. Γίνεται φανερή, λοιπόν, η πολυδιάστατη φύση της κοινωνικής πολιτικής, του μέσου που σχεδιάζει και υλοποιεί το κράτος πρόνοιας προκειμένου να αντιμετωπίσει τους κοινωνικούς κινδύνους, η οποία ως έννοια διαρκώς εξελισσόμενη έχει σαν κύριο στόχο να προστατεύσει τον πολίτη από την οικονομία της αγοράς, να αναπτύξει την συλλογική αλληλεγγύη και να εφαρμόσει μία ήπια και προς το δικαιότερο αναδιανομή του κοινωνικού πλούτου.

Σύμφωνα με τον Βουτυρά¹³ η Επιστήμη της Κοινωνικής Πολιτικής ορίζεται ως η επιστήμη η οποία αναζητά και υλοποιεί τα μέτρα, τα οποία θα συντελέσουν στην άμβλυνση των κοινωνικών αντιθέσεων και την άρση των κοινωνικών συγκρούσεων, στοχεύοντας στη διατήρηση ή την αποκατάσταση της κοινωνικής ειρήνης

Κατά τον Titmuss η κοινωνική πολιτική αποτελεί ένα αναπόσπαστο μέρος της κοινωνίας το οποίο εξελίσσεται σε στενότερη σχέση με τα άλλα κοινωνικά πεδία¹⁴. Θεωρεί πως στόχος της κοινωνικής πολιτικής είναι η μεταβολή: μεταβολή καταστάσεων, συστημάτων πρακτικών ή και συμπεριφορών. Η λήψη κοινωνικών μέτρων έχει νόημα μόνο όταν αυτά μπορούν να επιφέρουν κάποια βελτίωση των

---

¹³ Βλ. Σταύρου Αλ. Βουτυρά, Κοινωνική Πολιτική, τεύχος Α', σελ. 5, Αθήνα 1980

¹⁴ Βλ. Titmuss R. όπως ανωτέρω, σελ. 29, όπου επιχειρώντας να αναλύσει τους διατυπωθέντες ορισμούς περί κοινωνικής πολιτικής καταλήγει στο συμπέρασμα πως οι περισσότεροι αποδίδουν στην κοινωνική πολιτική τρία κοινά χαρακτηριστικά: α) σκοπός των κοινωνικών μέτρων είναι να ευεργετηθούν οι πολίτες β) τα μέτρα αυτά στοχεύουν σε σκοπούς οικονομικούς και μη και γ) συμπεριλαμβάνουν μία σταδιακή ανακατανομή του πλούτου εις όφελος των κατώτερων στρωμάτων.

πραγμάτων και για αυτό, όπως λέει και ο ίδιος αστειευόμενος, δεν εφαρμόζονται μέτρα σχετικά με τον έλεγχο των καιρικών φαινομένων¹⁵.

Κατά το ευρωπαϊκό σύστημα στατιστικών κοινωνικής προστασίας (ESSPROS), ο όρος κοινωνική πολιτική «αγκαλιάζει» το σύνολο των επεμβάσεων και παροχών από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, οι οποίες έχουν σαν στόχο να προστατεύουν τα άτομα και τις κοινωνικές ομάδες από τους υπάρχοντες κινδύνους και να τους εξασφαλίσουν την ικανοποίηση πρωταρχικών αναγκών, χωρίς να απαιτείται από τα άτομα να απαντήσουν σε αυτές τις παροχές ανταποδοτικά¹⁶. Οι εν λόγω παροχές μπορεί να είναι σύμφωνα με το ESSPROS είτε παροχές σε χρήμα (πχ αποζημιώσεις, επιδόματα) είτε απευθείας σε είδος (πχ εύρεση εργασίας, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη).

Θα ήταν ορθό, επομένως, ο όρος κοινωνική πολιτική να συνδεθεί με την καταγραφή, κατηγοριοποίηση και κάλυψη τόσο των αναγκών όσο και των κινδύνων μέσω παροχών σε γενικότερους τομείς όπως η υγεία, η ασφάλιση, η στέγαση, η εργασία ή και σε πιο εξειδικευμένα ζητήματα όπως η προστασία της τρίτης ηλικίας, η υποστήριξη ατόμων με αναπηρίες, η ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας και η παιδική μέριμνα.

2.1.2.1 ΤΟΜΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλειας (ή προστασίας) έχουν ως στόχο, όπως ειπώθηκε ανωτέρω την προστασία του πληθυσμού από καταστάσεις που επιφέρουν απώλεια ή μείωση των πηγών συντήρησης, την προληπτική ή επανορθωτική προστασία της υγείας, την εξασφάλιση απασχόλησης και τη διατήρηση της ικανότητας για εργασία, και τελικά την εγγύηση ενός αξιοπρεπούς¹⁷ επιπέδου

¹⁵ Βλ. Titmuss R. όπως ανωτέρω, σελ 23 επ..

¹⁶ Βλ. αναλυτικά <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-RA-07-027-EN.pdf> όπου και ομολογείται ότι πρόκειται για έναν συμβατικό ορισμό καθώς θεωρείται αδύνατον να δοθεί ένας αυστηρός ορισμός για την κοινωνική πολιτική λόγω του πολύπλευρου και διαρκώς μεταβαλλόμενου χαρακτήρα της.

¹⁷ Άλλωστε σύμφωνα και με το άρθρο 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.». Βλ. αναλυτικότερα <http://eur-lex.europa.eu/el>.

διαβίωσης και την διασφάλιση της δυνατότητας κάθε ατόμου να συμμετέχει ενεργητικά στην οικονομική και κοινωνική ζωή, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, την αναδιανομή του εισοδήματος και εν τέλει, την κοινωνική δικαιοσύνη¹⁸. Ευρύτερος από τον όρο κοινωνική ασφάλεια θεωρείται, κατά μία άποψη, ο όρος κοινωνική προστασία, στον οποίο περιλαμβάνονται και τα εθελοντικά προγράμματα που δεν απορρέουν από νομοθετική ρύθμιση.

Η θεσμική οργάνωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας εξειδικεύεται από τρεις βασικούς μηχανισμούς ή τεχνικές: την κοινωνική ασφάλιση, την κοινωνική πρόνοια και την προστασία της υγείας.

α. Η κοινωνική ασφάλιση καλύπτει το σύνολο των μέτρων που αφορούν τη χορήγηση οικονομικών πόρων (ασφαλιστικές παροχές) από ειδικούς φορείς (ασφαλιστικοί οργανισμοί) σε πρόσωπα που υπάγονται σε αυτούς (ασφαλισμένοι), τα οποία αντιμετωπίζουν τυποποιημένους κινδύνους μείωσης εισοδημάτων ή αύξησης των δαπανών τους (ασφαλιστικοί κίνδυνοι) και έχουν συμπληρώσει προκαθορισμένες χρονικές και οικονομικές προϋποθέσεις (χρόνο ασφάλισης, ασφαλιστικές εισφορές).

β. Η κοινωνική πρόνοια καλύπτει το σύνολο των μέτρων που αφορούν τη χορήγηση μη ανταποδοτικών εισοδηματικών παροχών, παροχών σε είδος και κοινωνικών υπηρεσιών μέσω ειδικών φορέων (προνοιακοί φορείς) σε άτομα που τελούν σε κατάσταση ανάγκης και δεν μπορούν να την αντιμετωπίσουν με δικά τους μέσα.

γ. Η προστασία της υγείας καλύπτει το σύνολο των μέτρων που αφορούν τη χορήγηση παροχών σε είδος και υγειονομικών υπηρεσιών από εξειδικευμένους φορείς, με σκοπό τη διατήρηση και την προαγωγή της υγείας του πληθυσμού.

Προτού γίνει λόγος για τον ρόλο που διαδραματίζουν ο Δημόσιος Φορέας και οι ιδιωτικοί φορείς κατά την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής, κρίνεται σκόπιμη η συνοπτική παρουσίαση των τομέων που συντελούν τα μέγιστα στην ενίσχυση του αισθήματος της κοινωνικής ασφάλειας: πρόκειται για την κοινωνική ασφάλιση, την υγεία και την εργασία.

---

18 Βλ. Κοντιάδη Ξ και συν., Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα, ΙΤΑ, 2006

Η κοινωνική ασφάλιση συμπεριλαμβάνει μέτρα για την χορήγηση οικονομικών πόρων (ασφαλιστικές παροχές) από ειδικούς φορείς (ασφαλιστικούς οργανισμούς) σε πρόσωπα που υπάγονται σε αυτούς (ασφαλισμένοι) τα οποία αντιμετωπίζουν τυποποιημένους κινδύνους (ασφαλιστικοί κίνδυνοι) μείωσης εισοδημάτων ή αύξησης των δαπανών τους και έχουν συμπληρώσει προκαθορισμένες χρονικές (χρόνο ασφάλισης) και οικονομικές (εισφορές) προϋποθέσεις¹⁹.

Η κοινωνική ασφάλιση στηρίζεται στην τεχνική της ασφάλισης, δηλαδή η ανάληψη των κινδύνων γίνεται έναντι ανταλλάγματος και έτσι ο εν λόγω θεσμός δομείται γύρω από την παροχή εργασίας και την αναπλήρωση του απωλεσθέντος μισθού λόγω επέλευσης ενός εκ των ασφαλιστικών κινδύνων (ασθένεια, γήρας, θάνατος). Η εισφορά τελεί σε συνάρτηση με τον μισθό, ώστε να αποφεύγονται άνισες διαφοροποιήσεις με βάση την ηλικία, την υγεία κλπ. και στόχος είναι η αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης και όχι της ανθρώπινης ζωής.

Πλέον, όμως ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλισης φαίνεται πως τείνει να απαγκιστρωθεί από την αναπλήρωση του απωλεσθέντος μισθού του εργαζομένου και προσανατολίζεται πλέον προς την ικανοποίηση βασικών αναγκών του ατόμου, εκπληρώνοντας έτσι γενικότερους στόχους του κοινωνικού κράτους, όπως η προστασία της οικογένειας, της υγείας κλπ.. Χαρακτηριστικό της στροφής αυτής είναι μεταξύ άλλων η ύπαρξη κατώτατων ορίων συντάξεως, η επέκταση του κύκλου των ασφαλισμένων προσώπων (πχ σύζυγοι, τέκνα ασφαλισμένων) και η προσφυγή σε ευρύτερες μορφές αλληλεγγύης (άντληση πόρων πέρα από τις εισφορές και από την φορολογία).

Παρατηρείται, λοιπόν, ότι ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλισης, ως ένα μέσο αναδιανομής του εισοδήματος, είναι άμεσα και άρρηκτα συνδεδεμένο με την κοινωνική δύναμη της εκάστοτε εποχής ενώ απαιτεί παράλληλα μια διαρκή αναπροσαρμογή²⁰ με βάση τόσο τις δημογραφικές μεταβολές όσο και την

---

¹⁹ Βλ. Κοντιάδη Ξ και συν., Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα, ΙΤΑ, 2006

²⁰ Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Συντάγματος «Έκαστος έχει το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής ασφαλείας. Ο νόμος θα προβλέψει περί προστασίας των εργατών, αρωγής προς τους

οικονομικές συγκυρίες προκειμένου να εκλείψουν φαινόμενα ελλειμμάτων²¹ στους ασφαλιστικούς φορείς είτε λόγω μείωσης του εργατικού δυναμικού είτε λόγω γενικότερων οικονομικών προβλημάτων.

2.1.2.1.2 ΥΓΕΙΑ

Η προστασία της υγείας²² καλύπτει το σύνολο των μέτρων που αφορούν τη χορήγηση παροχών σε είδος και υγειονομικών υπηρεσιών από εξειδικευμένους φορείς, με σκοπό τη διατήρηση και την προαγωγή της υγείας του πληθυσμού.

Το 1979 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας στην Άλμα Άτα του Καζακστάν, τέθηκε ως πρωταρχικός στόχος η ενίσχυση και προώθηση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Primary Health Care). Ως πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας ορίστηκε η «βασική παροχή φροντίδας υγείας, προσιτή σε όλους – άτομα και οικογένειες στην κοινότητα – με μέσα αποδεκτά σε αυτούς, μέσα από την πλήρη συμμετοχή τους και σε κόστος που η κοινότητα και η χώρα μπορούν να επωμιστούν²³». Έτσι, για πρώτη φορά η πρωτοβάθμια φροντίδα της υγείας συνδέθηκε με την γενικότερη βελτίωση του επιπέδου ζωής και αφορά και τα υγιή άτομα, σε αντιδιαστολή με την πρωτοβάθμια

πτωχούς και συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων». Μέσω ειδικότερων νόμων εξασφαλίζεται η απαραίτητη ελαστικότητα και ευλυγισία προκειμένου η κοινωνική ασφάλιση να αναπροσαρμόζεται με βάση τις υπάρχουσες κοινωνικές-οικονομικές συνθήκες.

21 Σε περιόδους έξαρσης της ανεργίας παρατηρείται σημαντική συρρίκνωση του όγκου των εισφορών αφού μειώνεται το εργατικό δυναμικό, και μεγέθυνση των δαπανών παροχών αφού αυξάνεται ο αριθμός των ατόμων που απαιτούν προστασία (πχ άνεργοι, κοινωνικά-οικονομικά ασθενείς)

22 Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO) “Υγεία θεωρείται η κατάσταση πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι μόνο η απουσία νόσου ή αναπηρίας”, ορισμός ο οποίος δόθηκε το 1946 στη Ιδρυτική Διακήρυξη του Π.Ο.Υ. στην Νέα Υόρκη. Αναλυτικότερα βλ <http://www.who.int/about/definition/en/print.html>

23 Αναλυτικότερα βλέπε και http://www.who.int/publications/almaata_declaration_en.pdf όπου στην παράγραφο 6 της Διακήρυξης αναφέρεται ότι η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας είναι το πρώτο επίπεδο επαφής των ατόμων, της οικογένειας και της κοινότητας με το εθνικό σύστημα υγείας, φέρνοντας την υγειονομική περιθάλψη εγγύτερα στο χώρο εργασίας και διαμονής των ατόμων, αποτελώντας έτσι το πρώτο σκαλοπάτι της κοινωνικής προστασίας της υγείας.. Βλ. ακόμη και http://en.wikipedia.org/wiki/Alma_Atta_Declaration

περίθαλψη, η οποία αφορά άτομα που έχουν ήδη νοσήσει. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας πρέπει να είναι γενική, προσβάσιμη, ολοκληρωμένη, συνεχής, ομαδική, προσανατολισμένη στην οικογένεια, συντονισμένη, εμπιστευτική και υποστηρικτική.

Αξιοσημείωτο είναι, τέλος, το γεγονός ότι πέραν της προστασίας της υγείας ως αυτοτελούς αγαθού, δόθηκε και ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία της υγείας στο εργασιακό περιβάλλον. Η προστασία του εργαζομένου από την ασθένεια ή τον τραυματισμό που προέρχεται από την εργασία του δεν αποτελεί μόνο ένα εργασιακό δικαίωμα, αλλά ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, αποτελώντας έναν από τους βασικούς στόχους της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, όπως καθορίστηκε στο Καταστατικό της. Άλλωστε, το δικαίωμα της ασφαλούς και υγιούς εργασίας έχει αποτυπωθεί σε πληθώρα κειμένων διεθνών οργάνων²⁴.

2.1.2.1.3 ΕΡΓΑΣΙΑ

Ως εργασία νοείται το σύνολο των εργασιών του ανθρώπου που αποσκοπεί στην παραγωγή οικονομικά αποτιμητού αποτελέσματος. Η εργασία ως μέσο βιοπορισμού και ψυχικής-πνευματικής υγείας και ολοκλήρωσης κατέχει κεντρική θέση στη ζωή του ατόμου. Μέσα από την εργασία ο άνθρωπος πέρα από την εξασφάλιση των αναγκών για την επιβίωσή του υλικών αγαθών, ικανοποιεί πνευματικές του ανησυχίες, αναπτύσσει κοινωνική δράση και τέλος εκπληρώνει τους στόχους του ως κομμάτι του κοινωνικού ιστού.

---

²⁴ Μεταξύ άλλων γίνεται πρόβλεψη για ασφαλείς και υγιείς συνθήκες εργασίας στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων(1948), στον Καταστατικό Χάρτη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας(1948), στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα(1976), στον Καταστατικό Χάρτη της ΔΟΕ(1919), στην Διακήρυξη της ΔΟΕ στην Φιλαδέλφεια(1944), στην Διακήρυξη της ΔΟΕ για την Κοινωνική Δικαιοσύνη για μια Δίκαιη Παγκοσμιοποίηση(2008) και σε πληθώρα άλλων κειμένων, καθιστώντας σαφές ότι το δικαίωμα της εργασίας σε ασφαλή και υγιή χώρο αποτελεί έναν από τους θεμελιωδέστερους τομείς μίας ολοκληρωμένης κοινωνικής πολιτικής.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου²⁵ «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί το επάγγελμα, το οποίο επιλέγει ή αποδέχεται ελεύθερα» αλλά και «Κάθε πολίτης της Ένωσης είναι ελεύθερος να αναζητά απασχόληση, να εργάζεται, να εγκαθίσταται ή να παρέχει υπηρεσίες σε κάθε κράτος μέλος» ενώ το δικαίωμα στην εργασία προστατεύεται πλήρως και σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κύπρου²⁶ όπου και στην παράγραφο 1 του άρθρου 25 αναφέρεται ότι «Εκαστος έχει το δικαίωμα να ασκήσει οιονδήποτε επάγγελμα ή να επιδίεται εις οιαδήποτε απασχόλησιν, εμπόριον ή επικερδή εργασίαν».

Παρόλη την θεσμική προστασία της εργασίας τόσο σε παγκόσμιο²⁷ και ευρωπαϊκό όσο και σε κρατικό επίπεδο, οι αλληπάλληλες οικονομικές, κοινωνικές και τεχνικές μεταβολές τις οποίες αντιμετωπίζουν τα τελευταία χρόνια το σύνολο σχεδόν των ευρωπαϊκών κρατών, έχουν σοβαρές επιπτώσεις στις δομές και στη λειτουργία των εργασιακών σχέσεων. Η οικονομική κρίση, η ραγδαία αύξηση της ανεργίας, οι πολιτικές ευελιξίας της αγοράς εργασίας και η ρευστότητα των αγορών εργασίας αποτελούν μερικούς μόνο από τους παράγοντες που ασκούν σημαντικότερη επιρροή σε όλες τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανεξάρτητα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός πως η Ευρωπαϊκή Ένωση, καίτοι μετά τη Συνθήκη της Λισσαβόνας έχει θέσει σα στόχο την μείωση των ποσοστών ανεργίας και την ποιότητα των θέσεων απασχόλησης²⁸, διαθέτει ελάχιστες προδιαγραφές στον τομέα των δικαιωμάτων των εργαζομένων και της οργάνωσης της εργασίας. Οι προδιαγραφές αυτές αφορούν τις ομαδικές απολύσεις, την αφερεγγυότητα και τη μεταβίβαση των επιχειρήσεων, τη διαβούλευση και την ενημέρωση των

---

²⁵ Βλ. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ>

²⁶ Βλ. ολόκληρο το κείμενο του Συντάγματος στην ιστοσελίδα http://www.mfa.gov.cy/mfa/mfa2006.nsf/constitution_gr

²⁷ Στο άρθρο 23 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αναφέρεται ότι «Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλείας και να προστατεύεται από την ανεργία».

²⁸ Βλ. αναλυτικότερα http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/community_employment_policies/index_el.htm

εργαζομένων, το χρόνο εργασίας, την ισότητα μεταχείρισης και αμοιβής και τους αποσπασμένους εργαζόμενους²⁹. Με τον τρόπο αυτό, το δικαίωμα σε γονική άδεια και για οικογενειακούς λόγους καθιερώθηκε σε ολόκληρη την Ένωση, η εργασία μερικής απασχόλησης διευκολύνθηκε και η σύναψη διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου περιορίστηκε. Τέλος, η έννοια της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων καλεί τις επιχειρήσεις να υιοθετήσουν ορθές πρακτικές στον κοινωνικό τομέα σε εθελοντική βάση.

---

²⁹

Βλ.

αναλυτικότερα

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/employment_rights_and_work_organisation/index_el.htm όπου μέσα από Πράξεις και Οδηγίες της Ε.Ε. επιχειρείται η επιμέρους προστασία των εργαζομένων σε ζητήματα όπως οι ομαδικές απολύσεις, η προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, η ίση μεταχείριση στην απασχόληση και το επάγγελμα κ.α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.1 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η διοικητική αποκέντρωση³⁰ και η ενίσχυση-ενδυνάμωση της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι οι δύο πυλώνες επάνω στους οποίους πρέπει να βασιστεί κάθε κράτος προκειμένου να επιτύχει μία αποτελεσματική και λειτουργική δημόσια διοίκηση, όχι μόνο όσον αφορά την εφαρμοζόμενη κοινωνική πολιτική αλλά και σε κάθε έκφανση του κοινωνικού βίου.

Η κοινωνική πολιτική, λόγω της εξειδίκευσης και της εγγύτητας προς τον αποδέκτη που απαιτεί, αποτελεί ένα από τα κατ' εξοχήν πεδία αναγκαία αποκεντρωμένης δημόσιας παρέμβασης. Η αποκεντρωμένη παρέμβαση προϋποθέτει ουσιαστικό σχεδιασμό των βασικών προδιαγραφών (επιπτώσεις, εκροές) σε κεντρικό επίπεδο και την ευχέρεια ευέλικτης προσαρμογής τους στις τομεακές, τοπικές και υποκειμενικές ιδιαιτερότητες κατά τη φάση της εφαρμογής. Ο συνδυασμός των δύο αυτών προϋποθέσεων συνεπάγεται με τη σειρά του αποτελεσματικό συντονισμό.

Η αποκέντρωση, λοιπόν, υλοποιείται κατά κύριο λόγο μέσα από τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, ήτοι μέσα από την διαχείριση των τοπικών υποθέσεων από τοπικά όργανα, μέσα από ένα σύνολο δράσεων των τοπικών αρχών, που αποσκοπούν στην επίλυση των τοπικών προβλημάτων και στην ικανοποίηση των δημοτών. Η τοπική αυτοδιοίκηση εξ ορισμού είναι σε θέση να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στην κεντρική διοίκηση και το τοπικό στοιχείο, αφού γνωρίζοντας καλύτερα

---

³⁰ Γενικά ο όρος αποκέντρωση αναφέρεται στην μεταφορά εξουσίας ή τον διασκορπισμό δύναμης στον δημόσιο σχεδιασμό, την διαχείριση και την λήψη απόφασης από εθνικό σε υποεθνικό επίπεδο. Βλ. περισσότερα Mills A. et al. Health System Decentralization. Concepts, Issues and Country Experience, WHO, Geneva, 1990. Σύμφωνα με το εν λόγω βιβλίο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, στόχοι της αποκέντρωσης μεταξύ άλλων μπορεί να είναι είτε ιδεολογικοί, όπως η προώθηση της συμμετοχής στην κοινότητα είτε πραγματιστικοί, όπως η αμεσότερη ανταπόκριση στα τοπικά ζητήματα ή η βελτίωση της διαχείρισης των προμηθειών.

το ζητήματα και τα προβλήματα που αναφέρονται καθημερινά στις τοπικές κοινωνίες, είναι σε θέση να επιλύσει τα προβλήματα στη βάση της δημιουργίας τους με τρόπο άμεσο και αποτελεσματικό.³¹ Βέβαια, σε καμία περίπτωση η τοπική αυτοδιοίκηση δεν πρέπει να νοηθεί ως ένα διαφορετικό Κράτος μέσα σε ένα Κράτος αλλά ως ένα κομμάτι του συνολικού συστήματος διακυβέρνησης, το οποίο εντάσσεται οργανικά σε αυτό.

3.2 ΑΣΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Η διεύρυνση του πεδίου αποκεντρωμένης άσκησης προνοιακής πολιτικής κατά την πρώτη μεταπολεμική τριακονταετία κατέστησε την βρετανική Τοπική Διοίκηση τον κύριο φορέα παροχής προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών. Η εφαρμογή στεγαστικών και ευρύτερα προνοιακών προγραμμάτων η οποία της προσέδωσε έναν γνήσιο αναδιανεμητικό ρόλο εγγυητή εισοδήματος τέθηκε σε δοκιμασία με το τέλος της «χρυσής εποχής» του βρετανικού Κράτους Πρόνοιας

Η ανάδειξη της αυτοδιοίκησης ως κρίσιμου φορέα κοινωνικών υπηρεσιών θεσμοθετήθηκε το 1970 με το Local Authority Social Services Act του 1970³² σύμφωνα με τον οποίο εξειδικευμένα στελέχη και υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο εξυπηρετούν την άμεση παροχή φροντίδας στο πεδίο της προστασίας των παιδιών,

---

³¹ Βλ. Stewart J. Modernizing British Local Government, Palgrave Macmillan, London, 2003 σύμφωνα με τον οποίο η αποτελεσματική τοπική αυτοδιοίκηση είναι απαραίτητη για την καλή διακυβέρνηση της κοινωνίας και για να επιτευχθεί μία ισορροπία μεταξύ της απαιτούμενης ομοιογένειας και επιθυμητής πολυφωνίας. Περισσότερα και στην ιστοσελίδα www.kedke.gr/uploads2009/melethITA_proklisimetarrythmisis.doc όπου και η μελέτη με τίτλο «Η πρόκληση μιας νέας Μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τους Θ. Χατζηπαντελή και συν., 2008

³² Βλ. αναλυτικότερα στην ιστοσελίδα <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1970/42/contents/enacted> όπου βρίσκεται το πλήρες κείμενο του νόμου, στο άρθρο 2 του οποίου προβλέπεται η υποχρέωση των τοπικών αρχών να ιδρύσουν επιτροπές κοινωνικών υπηρεσιών.

της φροντίδας των ηλικιωμένων, των ΑΜΕΑ, των αστέγων και των ανέργων³³.

Τη δεκαετία του 1980 το σύστημα ολοκληρωμένης παρέμβασης της αυτοδιοίκησης που είχε επικρατήσει στην Μ. Βρετανία αμφισβητήθηκε για την ομοιόμορφη γραφειοκρατική διαχείριση των περιπτώσεων αλλά και για τον στιγματισμό όσων αντιμετώπιζαν κοινωνικά προβλήματα. Αποτέλεσμα ήταν οι Ο.Τ.Α. από πάροχοι των κοινωνικών υπηρεσιών να γίνουν διαχειριστές της αγοράς της πρόνοιας που στηρίζεται στη σαφή διάκριση αγοραστών και προμηθευτών προϊόντων και την ανταγωνιστικότερη προσφορά, ως κριτήριο εφαρμογής προνοιακών προγραμμάτων και παροχής «ελευθερίας επιλογής» στο χρήστη υπηρεσιών. Συνολικά, ο διαρθρωτικός επανασχεδιασμός της πρόνοιας επιφυλάσσει για τους ΟΤΑ αποκλειστικά την ευθύνη προβλημάτων εφαρμογής των υπό συρρίκνωση κοινωνικών προγραμμάτων³⁴ ενώ περιορίζεται η δυνατότητα πίεσης των τοπικών αρχών σε αποκλειστικά 'αρνητικές' μορφές 'αδυναμίας προσαρμογής'.

Στη σημερινή εποχή, στη Μεγάλη Βρετανία δεν υπάρχει γενική νομοθετική δέσμευση εκχώρησης και άσκησης αρμοδιοτήτων από το τοπικό επίπεδο στη βάση συνταγματικής αναγνώρισης βαθμίδων της αυτοδιοίκησης όπως στη Γαλλία, αλλά διαδοχικές κεντρικές προβλέψεις άσκησης προνοιακών δράσεων που αποσυγκεντρώνονται με νόμο και εξειδικεύονται με λεπτομερειακές προβλέψεις εφαρμογής από διοικητικά ή (ημι-)ανεξάρτητα όργανα. Έτσι, η άσκηση προνοιακών αρμοδιοτήτων στο πεδίο των προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών στο επίπεδο της Β΄-βάθμιας βαθμίδας κυρίως, Τοπικής Διοίκησης δεν συνδέεται με δεσμευτική αναγνώριση αρμοδιότητας άσκησης αλλά διαρρυθμίζεται από τις τρέχουσες κεντρικές προβλέψεις σχεδιασμού, εφαρμογής, ελέγχου και χρηματοδότησης κοινωνικών προγραμμάτων.

Ο Έλεγχος δράσης των Τοπικών Αρχών γίνεται κυρίως μέσω της αξιοποίησης των τεχνικών κατευθύνσεων υλοποίησης προγραμμάτων με τη μορφή αναλυτικών

---

³³ Βλ το άρθρο των Henderson P & Armstrong J. "Community Development and Community Care: strategic approach" στο βιβλίο των Bornat J., Pereira C. Pilgrim D. & Williams F. "Community care. A reader" Macmillan London, 1993

³⁴ Βλ. αναλυτικότερα Hill M. & Fimister G (1993) "Delegating implementation problems: Social security, housing and community care in Britain" από το βιβλίο του M. Hill "New agendas in the study of the policy process", εκδ. Hemel Hempstead Harvester Wheatsheaf

‘εγκυκλίων’ (circulars). Στο δημοσιονομικό επίπεδο, η χρηματοδότηση των προνοιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ γίνεται κυρίως μέσω χρηματοδοτήσεων που καθορίζει και απονέμει το κεντρικό επίπεδο. Το επίπεδο παροχής σε κάθε ΟΤΑ τυποποιείται με το ‘standard spending assessment’ που απονέμει πόρους ανάλογα με εκτίμηση αναγκών³⁵. Έτσι, οι βρετανικοί ΟΤΑ παρουσιάζουν εξαιρετικά υψηλή δημοσιονομική εξάρτηση από τις κεντρικές χρηματοδοτήσεις γεγονός που διευκόλυνε, ελλείψει θεσμικής θωράκισής τους, τις τάσεις επανελέγχου των όρων της προνοιακής δράσης από το κεντρικό κράτος.

Οι εκ βάθρων αλλαγές που παρατηρούνται στον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Μεγάλη Βρετανία όσον αφορά την άσκηση κοινωνικής πολιτικής από αυτούς, φανερώσουν την προσπάθεια που πραγματοποιείται προκειμένου μέσα από τις διαρκείς μεταβολές – τροποποιήσεις η άσκηση της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο να καθίσταται διαρκώς, ανάλογα με τις υπάρχουσες συνθήκες, ολοένα και πιο προσιτή, άμεση και αποτελεσματική. Άλλωστε, προκειμένου η κοινωνική πολιτική να ασκείται αποτελεσματικά και άμεσα από τους τοπικούς φορείς είναι απαραίτητο οι τελευταίοι να λαμβάνουν χαρακτηριστικά και εξουσίες ανάλογα με τις απαιτήσεις και τις ανάγκες της κάθε εποχής, είτε αυτή επιτάσσει περισσότερες αρμοδιότητες και εξουσίες στους φορείς αυτούς είτε μεγαλύτερο έλεγχο και εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση.

3.3 ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ο θεσμός που συνδέει την κεντρική κρατική μηχανή με τους πολίτες των τοπικών κοινωνιών στοχεύοντας στην επίτευξη της τοπικής ευημερίας, οφείλει να δραστηριοποιείται σε πλήθος τομέων προκειμένου να επιτύχει στην κοινωνική αποστολή του. Η Τ.Α. δεν είναι – και δεν πρέπει να είναι – μία μικρογραφία της δύσκαμπτης, δυσκίνητης και παραδομένης στην γραφειοκρατία

---

35 Βλ., Cochrane A., «Central-local relations» στο τρίτο κεφάλαιο, παράγραφος 25 του βιβλίου των Alcock A., Erskine A., May M., *The Student’s Companion to Social Policy*, εκδ. Wiley-Blackwell, 1997.

κρατικής μηχανής. Η Τ.Α. οφείλει να αφουγκράζεται τα προβλήματα των ατόμων εν τη γενέσει τους και με δράσεις οργανωμένες, συλλογικές και άμεσες να προχωρά στην εξεύρεση λύσεων .

Ενδεικτικά, οι κυριότεροι τομείς στους οποίους οφείλει μία λειτουργική και οργανωμένη Τοπική Αυτοδιοίκηση να δραστηριοποιείται είναι οι ακόλουθοι:

- Ανάπτυξη και Περιβάλλον
- Ποιότητα ζωής
- Απασχόληση, εργασία
- Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη
- Παιδεία, αθλητισμός και πολιτισμός

Ειδικότερα όσον αφορά την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη περιλαμβάνονται κυρίως³⁶:

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και φροντίδα της βρεφικής – παιδικής και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.

---

³⁶ Βλ αναλυτικότερα την μελέτη του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία είναι δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα <http://www.ita.org.gr/Contents.aspx?lang=gr&CatId=264&View=8>

3. Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης.
4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.
5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
6. Η πρόωθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

4.1 Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Οι συντελούμενες στην Κύπρο δημογραφικές, κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές καταδεικνύουν την ανάγκη άσκησης μιας ενιαίας κοινωνικής πολιτικής, πέρα και έξω από την καλοπροαίρετη συμπαράσταση σε μεμονωμένες ομάδες της κοινωνίας. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής είναι αδιαμφισβήτητος. Εξ άλλου, η συνεχής παρότρυνση της Ε.Ε. προς την εναρμόνιση της κοινωνικής πολιτικής των κρατών μελών με την τοπική κοινωνική πολιτική δείχνει σαφέστατα την τάση να δημιουργηθούν δομές, που να επιτρέψουν στην τοπική αυτοδιοίκηση να αναλάβει έναν ρόλο, θεσμικά οριοθετημένο, στην αντιμετώπιση ακάλυπτων κοινωνικών αναγκών των πολιτών-δημοτών³⁷.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Κύπρο υπήρξε από τα πρώτα χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας ένας βασικός αποδέκτης των προβλημάτων που προκλήθηκαν από τη συνταγματική κρίση, τις διακοινοτικές συγκρούσεις και, τελικά, από το δράμα της παράνομης Τουρκικής εισβολής και κατοχής. Έτσι, ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, παρά τις βαθιές ιστορικές του ρίζες στο νησί, δεν μπόρεσε να αναπτυχθεί και να ανθίσει, την ώρα που η Κύπρος έπρεπε να αντιμετωπίσει ζωτικά προβλήματα και απειλές. Όπως ήταν φυσικό, η όλη προσπάθεια της Κυπριακής Πολιτείας επικεντρώθηκε στην ανοικοδόμηση μιας ισχυρής και αξιόπιστης κεντρικής κρατικής διοίκησης, η οποία, σε συνεργασία βέβαια με τις Τοπικές Αρχές, κατάφερε να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες και να φέρει σε πέρας το θαύμα της ταχύτατης αποκατάστασης των προσφύγων και της οικονομικής απογείωσης στην ελεύθερη

---

³⁷ Βλ. αναλυτικότερα στην ιστοσελίδα <http://www.casw.org.cy/practice/community-gr.html> όπου και γίνεται λόγος για το ρόλο των κοινωνικών λειτουργών και πως αυτοί μπορούν να συνδράμουν στην δημιουργία λειτουργικών και δημιουργικών μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

περιοχή της Κύπρου, που αποτελεί έως και σήμερα αντικείμενο διεθνούς αναγνώρισης και θαυμασμού.

Μετά την αποκατάσταση των προσφύγων, η Κυπριακή Δημοκρατία στράφηκε προς την αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με τη δημιουργία ενός νέου και σύγχρονου θεσμικού πλαισίου τόσο για τους Δήμους όσο και για τις Κοινότητες της. Ωστόσο, παρά τα σημαντικά βήματα που πραγματοποιήθηκαν, η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν έφθασε στο επιθυμητό επίπεδο, ενώ η ταχύτατη οικονομική ανάπτυξη και η κινητικότητα του πληθυσμού οδήγησαν σε έντονη αστικοποίηση που προκάλεσε πολλά προβλήματα στην ύπαιθρο, η οποία έχασε το μεγαλύτερο μέρος του ανθρώπινου δυναμικού της³⁸.

4.1.1 Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1985

Η σύσταση και λειτουργία των Δήμων διέπεται από τον περί Δήμων Νόμο³⁹. Οποιαδήποτε Κοινότητα μπορεί να γίνει Δήμος μετά από τοπικό δημοψήφισμα και έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, εφόσον έχει πληθυσμό πέραν των 5.000 ή την αναγκαία οικονομική δυνατότητα.

Μετά την παράνομη τουρκική εισβολή του 1974 και την de facto κατοχή του βορείου τμήματος της Κύπρου από την Τουρκία, 9 από τους 39 συνολικά Δήμους της Κύπρου, έπαψαν να ασκούν τις συνηθισμένες δημοτικές εξουσίες και αρμοδιότητες. Ωστόσο, διατηρούν τη νομική τους υπόσταση στις ελεύθερες περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπου διατηρούν και λειτουργούν προσωρινά την έδρα / τα γραφεία τους.

Ο Δήμαρχος εκλέγεται απευθείας από τους δημότες για θητεία πέντε χρόνων και αποτελεί την εκτελεστική αρχή του κάθε Δήμου. Εκπροσωπεί το Δήμο ενώπιον οποιασδήποτε άλλης Αρχής της Δημοκρατίας, προεδρεύει των συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου, της Διαχειριστικής Επιτροπής και οποιασδήποτε άλλης

³⁸ Βλ αναλυτικότερα στην ιστοσελίδα <http://www.moi.gov.cy/moi/moi.nsf/All/70011367150FFF52C2257AAF003067B8?OpenDocument>

³⁹ Βλ το πλήρες κείμενο του Νόμου στην ιστοσελίδα <http://www.moi.gov.cy/moi/moi.nsf/all/.pdf?openelement>

Δημοτικής Επιτροπής. Εκτελεί τις αποφάσεις του Συμβουλίου και γενικά προϊστάται όλων των υπηρεσιών του Δήμου, τις οποίες καθοδηγεί και ελέγχει.

Στις κυριότερες αρμοδιότητες των Δήμων περιλαμβάνονται η κατασκευή, συντήρηση και φωτισμός των δρόμων, η συλλογή, απόθεση και επεξεργασία σκυβάλων, η προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος και της καλής εμφάνισης του Δήμου, η κατασκευή, βελτίωση και συντήρηση πάρκων και χώρων πρασίνου και η προστασία της δημόσιας υγείας. Ανάλογα με τις οικονομικές του δυνατότητες, το Δημοτικό Συμβούλιο έχει εξουσία να προωθή σχέδια σε πολλούς άλλους τομείς, όπως οι τέχνες, η παιδεία, ο αθλητισμός και οι κοινωνικές υπηρεσίες. Εκτός από τον περί Δήμων Νόμο, υπάρχουν και διάφοροι άλλοι νόμοι που παρέχουν στους Δήμους σημαντικές εξουσίες. Για παράδειγμα, ο περί Οδών και Οικοδομών Νόμος, ο περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος, ο περί Γάμου Νόμος και άλλοι.

Οι κυριότερες πηγές εσόδων των Δήμων είναι οι διάφορες δημοτικές φορολογίες, τέλη και δικαιώματα (επαγγελματικές άδειες, τέλος ακίνητης ιδιοκτησίας, τέλη διανυκτέρευσης σε ξενοδοχεία, δικαιώματα έκδοσης αδειών, τέλη αποκομιδής σκυβάλων, πρόστιμα, κ.ά.), καθώς και κρατικές χορηγίες. Η Κυβέρνηση επιχορηγεί περαιτέρω έργα υποδομής που αναλαμβάνουν οι Δήμοι και το ύψος της κρατικής χορηγίας καθορίζεται αναλόγως του έργου και τις ανάγκες και δυνατότητες του κάθε Δήμου. Οι ετήσιοι Προϋπολογισμοί των Δήμων υποβάλλονται για έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο, εξουσία που εκχωρήθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών ο οποίος με τη σειρά του θα πρέπει να εξασφαλίσει εκ των προτέρων και τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Οικονομικών. Οι λογαριασμοί τους υπόκεινται σε ετήσιο έλεγχο από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

4.1.1.1 ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Η Ένωση Δήμων Κύπρου ιδρύθηκε το 1981⁴⁰. Παρόλο που η εγγραφή μέλους είναι προαιρετική, όλοι οι Δήμοι (39), που καλύπτουν το 65% του πληθυσμού της

⁴⁰ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ένωση Δήμων Κύπρου βλ. στις ιστοσελίδες <http://www.ucm.org.cy/Index.aspx> και <http://www.localgovernmentlearning.org.cy/easyconsole.cfm/id/72>.

Κύπρου, είναι μέλη της Ένωσης. Οι σκοποί της Ένωσης Δήμων Κύπρου σύμφωνα με το καταστατικό της είναι:

A) Η λειτουργία της ως του Ανώτατου Οργάνου εκπροσώπησης των Δήμων της Κύπρου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, με σκοπό τη συντονισμένη προώθηση και προάσπιση των ενδιαφερόντων και επιδιώξεών τους.

B) Η ενίσχυση της πολιτικής, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και ανεξαρτησίας των Δήμων.

Γ) Ο εντοπισμός των γενικών / κοινών προβλημάτων και δυνατοτήτων των Δήμων με σκοπό τη χάραξη πολιτικών και στρατηγικών, καθώς και η μέριμνα για την υλοποίησή τους.

Δ) Η παρακολούθηση και προώθηση νομοθεσίας που ενδιαφέρει τους Δήμους.

E) Η αποτελεσματική διασύνδεση με τους Δήμους, με σκοπό τη διευκόλυνση και ενίσχυση της συνεργασίας μαζί τους, την παροχή σ' αυτούς δυνατότητας επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων και τεχνογνωσίας (μεταξύ τους) και τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των Δήμων της Κύπρου με Τοπικές Αρχές άλλων χωρών.

ΣΤ) Η μέριμνα για την παροχή των κατάλληλων υπηρεσιών υποστήριξης προς τους Δήμους (έρευνες, μελέτες, συμβουλές, επιμόρφωση κ.λπ.).

Z) Η συνεργασία με τις συντεχνίες των εργαζομένων στους Δήμους και τους διάφορους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους.

H) Η προβολή και ανάδειξη του πολιτικού, κοινωνικού και οικονομικού / αναπτυξιακού ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η ενθάρρυνση και διευκόλυνση της συμμετοχής των πολιτών στη διοίκηση των Τοπικών Υποθέσεων.

Θ) Η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των Δημοτικών Αρχών στη διακυβέρνηση του Τόπου.

4.1.2 Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1999

Η λειτουργία των Κοινοτήτων και οι αρμοδιότητες των Κοινοτικών Συμβουλίων ρυθμίζονται από τον περί Κοινοτήτων Νόμο⁴¹. Σκοποί της Ένωσης Κοινοτήτων⁴² είναι:

A) Η προάσπιση και προώθηση των εξουσιών, συμφερόντων, δικαιωμάτων, και προνομίων των Μελών και γενικά της ανεξαρτησίας και αυτοτέλειας των Τοπικών Αρχών.

B) Η μόνιμη και σε οργανωμένη βάση συνεργασία των μελών και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ τους προς επίτευξη των κοινών στόχων.

Γ) Η συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών που βοηθούν στην συνεργασία των Κοινοτήτων.

Δ) Η έκφραση απόψεων προς οποιανδήποτε Αρχή, Σώμα, Οργανισμό ή πρόσωπο (συμπεριλαμβανομένης της Κυβέρνησης και της Βουλής) και διεκδίκηση από την πολιτεία θεμάτων που σκοπό έχουν την ανάπτυξη και διεύρυνση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

E) Η συμμετοχή της σε Διεθνή Όργανα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η εκπροσώπηση της σε Τοπικά και Διεθνή Συνέδρια.

---

⁴¹ Βλ. το πλήρες κείμενο του περί Κοινοτήτων Νόμου στην ιστοσελίδα <http://www.moi.gov.cy/moi/moi.nsf/All/202011.pdf>

⁴² Περισσότερα για την Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων βλ. μεταξύ άλλων και στις ιστοσελίδες <http://www.ekk.org.cy/index.shtm> και <http://www.moi.gov.cy/moi/moi.nsf/All/41AF44891278FC9AC2257AAF002FA171?OpenDocument>

4.2 ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Για την επίτευξη του στόχου της Κυβέρνησης για ριζική μεταρρύθμιση του Χάρτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το 2009 ανατέθηκε στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης της Ελλάδας⁴³ η ετοιμασία σχετικής μελέτης υπό την παρακολούθηση και επίβλεψη της Ένωσης Δήμων Κύπρου και της Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου.

Μέσα από τη μελέτη, έχουν εντοπισθεί οι αδυναμίες, τα προβλήματα και οι παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά τη δυνατότητα άσκησης κατά αποτελεσματικό τρόπο του ρόλου και των αρμοδιοτήτων των Τοπικών Αρχών. Έχουν, ταυτόχρονα, επισημανθεί και τα δυνατά σημεία και θετικά χαρακτηριστικά του θεσμού, τα οποία πρέπει να διαφυλαχθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω. Επιπρόσθετα, η μελέτη περιέχει ενδελεχή ανάλυση του Ευρωπαϊκού και ευρύτερου περιβάλλοντος στον τομέα αυτό και κωδικοποιεί τις βέλτιστες διαθέσιμες πρακτικές. Στη μελέτη περιέχεται ένα δεκαετές πρόγραμμα μεταρρύθμισης, του οποίου στρατηγικός στόχος είναι η σταδιακή ενίσχυση των Τοπικών Αρχών με νέες αρμοδιότητες και εξουσίες, παράλληλα με τη δημιουργία και νέων δομών Τοπικής Αυτοδιοίκησης⁴⁴.

Στη συνέχεια είναι σκόπιμο να παρατεθούν τα θετικά χαρακτηριστικά αλλά και οι όποιες αδυναμίες και προβλήματα παρουσιάζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Κύπρο, σύμφωνα πάντα με την μελέτη του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης της Ελλάδος.

⁴³ Βλ. το πλήρες κείμενο της μελέτης σχετικά με την μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κύπρου από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης Ελλάδος στην ιστοσελίδα www.ekdd.gr/ekdda/images/diethnoi/Cy_OTA.pdf.

⁴⁴ Γενικά για τους στόχους της αναδιάρθρωσης βλ. στην ιστοσελίδα <http://www.moi.gov.cy/moi/moi.nsf/All/ABC6920BD62AF4CDC2257AAF002FAED5?OpenDocument>. Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 8.2.2011, ενέκρινε το Νομοσχέδιο «Ο περί Τοπικών Αρχών και Συμπλεγμάτων Νόμος του 2011» και στις 17.3.2011 το Νομοσχέδιο «Ο περί Επαρχιακών Συμβουλίων Νόμος του 2011». Κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων (www.parliament.cy) και από το Σεπτέμβριο του 2011 άρχισε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών η κατά άρθρο συζήτηση τους.

4.2.1 ΤΑ ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ⁴⁵.

Το Κυπριακό σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης σε γενικές γραμμές χαρακτηρίζεται λειτουργικό και ισορροπημένο. Οι τοπικές αρχές, με δυναμική ηγεσία και άρτια στελεχωμένες, έχουν αναπτύξει ποικίλες μορφές διακοινοτικής συνεργασίας (συμπλεγματοποιήσεις) με σκοπό να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα κοινά προβλήματα – ζητήματα όμορων δήμων και κοινοτήτων.

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει και για το ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο στελεχώνει τις τοπικές αρχές. Οι προσλήψεις για την στελέχωση των δήμων και κοινοτήτων γίνονται με διαφανείς διαδικασίες ενώ η δημιουργία νέων θέσεων στηρίζεται σε μελέτες σκοπιμότητας και αναλυτικής περιγραφής των καθηκόντων, γεγονός που σε συνδυασμό με την διαρκή επιμόρφωση του προσωπικού καθιστά τις τοπικές αρχές άκρως αποτελεσματικές και λειτουργικές.

Η οικονομική διαχείριση στις τοπικές αρχές ασκείται με ιδιαίτερη σύνεση και συνέπεια, με αποτέλεσμα, παρά τους συγκριτικά χαμηλούς προϋπολογισμούς, το χρέος των τοπικών αρχών να κυμαίνεται σε μεσαία επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο έλεγχος των ιδίων εσόδων και η περιορισμένη εξάρτηση από τις κρατικές επιχορηγήσεις επιτρέπει στους δήμους να έχουν την βασική εξουσία στην οικονομική διαχείριση, κάτι το οποίο ενισχύεται και από την συνέπεια με την οποία ασκούν τα καθήκοντά τους οι αιρετοί άρχοντες και από την καθολική έλλειψη κακοδιοίκησης – διαφθοράς.

Τέλος, βαρύνουσα σημασία έχει και ο ρόλος που έχουν αναλάβει οι τοπικοί φορείς σε σχέση με την άσκηση αρμοδιοτήτων σε τομείς όπως η ανάπτυξη, το περιβάλλον και ιδιαίτερα η κοινωνική πολιτική. Αποτελούν πλέον κοινό τόπο οι συνεργασίες όμορων ΑΤΑ μέσω εταιρικών σχημάτων (πχ δημιουργία αναπτυξιακών εταιριών) για την ανάληψη επιχειρηματικών ή αναπτυξιακών δράσεων καθώς και οι συμπλεγματοποιήσεις μεταξύ όμορων δήμων και κοινοτήτων για την διαχείριση των σκυβάλων ενώ η ιδιαίτερη ανάπτυξη του εθελοντισμού στα προγράμματα κοινωνικής

---

⁴⁵ Βλ. αναλυτικότερα σελίδα 18 επ. από το πλήρες κείμενο της μελέτης στην ιστοσελίδα www.ekdd.gr/ekdda/images/diethnoi/Cy_OTA.pdf.

πολιτικής έχει συμβάλει τα μέγιστα στην ενδυνάμωση των κοινωνικών δράσεων σε τοπικό επίπεδο.

4.2.2 ΟΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ⁴⁶

Πέρα από τα ανωτέρω ισχυρά σημεία τα οποία έχει να επιδείξει ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Κύπρο, υπάρχουν εντούτοις και ορισμένες ουσιαστικές αδυναμίες. Ένα από τα τρωτά σημεία είναι και ο τρόπος πρόσληψης του προσωπικού λόγω του ότι ο ρόλος της διοίκησης είναι πολύ ισχυρός. Η δε προαναφερθείσα αξιολόγηση αλλά και επιμόρφωση του προσωπικού κατέληξε να έχει τυπικό χαρακτήρα χωρίς παράλληλα να υφίσταται καμία μέτρηση των διοικητικών βαρών για την πιθανή μείωσή τους.

Ένα ακόμη μειονέκτημα αποτελούν και τα ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα εσόδων σε σύγκριση με τις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνδυασμό με την αναντιστοιχία που παρουσιάζουν τα έσοδα στους δήμους και τις κοινότητες. Οι τελευταίες παρουσιάζουν ακόμη χαμηλότερα έσοδα από αυτά των δήμων με αποτέλεσμα να εντείνονται οι διαφορές τους σε θεσμικό και διοικητικό επίπεδο. Αυτή η δυσλειτουργία σε οικονομικό επίπεδο εντείνεται ακόμη περισσότερο και από την απουσία αντικειμενικών συστημάτων κατανομής των διαφόρων επιχορηγήσεων με βάση τις ειδικότερες ανάγκες της κάθε τοπικής αρχής.

Τέλος, εντοπίζονται σοβαρές αδυναμίες και στην άσκηση συγκεκριμένων τομεακών αρμοδιοτήτων, όπως στις αναπτυξιακές δραστηριότητες, σε θέματα πολεοδομικού χαρακτήρα ή και σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής. Οι δήμοι και οι κοινότητες λόγω της μεγάλης εξάρτησης που παρουσιάζουν με την κεντρική διοίκηση δεν έχουν πολλές ευκαιρίες να υλοποιήσουν αναπτυξιακά προγράμματα και να επωφεληθούν από συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα, ενώ η ανυπαρξία πολεοδομικών συμβουλίων σε τοπικό επίπεδο αποκλείει τη συμμετοχή της τοπικής

⁴⁶ Βλ. αναλυτικότερα σελίδα 20 επ. από το πλήρες κείμενο της μελέτης στην ιστοσελίδα www.ekdd.gr/ekdda/images/diethnoi/Cy_OTA.pdf

αυτοδιοίκησης και συνακόλουθα τη συμμετοχή των ίδιων των πολιτών στη λήψη των πολεοδομικών αποφάσεων.

4.2.3 ΕΘΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ⁴⁷ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 2012

Είναι πλέον αναμφισβήτητο γεγονός ότι η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει επηρεάσει και την οικονομία της Κύπρου με αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας και στα δημόσια οικονομικά. Οι ρυθμοί ανάπτυξης αναμένεται να παρουσιάσουν σημαντική κάμψη, η αναστολή της αύξησης της απασχόλησης εργατικού δυναμικού είναι σχεδόν βέβαιη, το ποσοστό ανεργίας παρουσιάζει διαρκή αύξηση ενώ ο κίνδυνος φτώχειας και ο κοινωνικός αποκλεισμός εντείνουν το ήδη υπάρχον αίσθημα φόβου και ανασφάλειας.

Ως κύρια θεραπεία για την καταπολέμηση των ανωτέρω περιγραφόμενων αρνητικών καταστάσεων εμφανίζεται η ενδυνάμωση και κινητοποίηση των εθελοντικών οργανώσεων και η ενίσχυση των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ). Το 2012 προκηρύχθηκαν δύο σχέδια που αφορούν α) τη στήριξη και ενεργοποίηση του εθελοντισμού στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας και στην κάλυψη αναγκών κοινωνικής φροντίδας που δεν καλύπτονται από το κράτος και β) την περαιτέρω εμπλοκή των ΑΤΑ στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και ευημερίας (δηλ. σε προγράμματα παροχής κοινωνικής φροντίδας). Οι στόχοι των σχεδίων αυτών αφορούν μεταξύ άλλων στην ανάπτυξη υψηλής ποιότητας υπηρεσιών φροντίδας για εξαρτώμενα μέλη της οικογένειας (με έμφαση στις υπηρεσίες φροντίδας βρεφών), ανάπτυξη υπηρεσιών που να στοχεύουν στην πρόληψη κοινωνικών προβλημάτων και στην στήριξη της κυπριακής οικογένειας, όπως προγράμματα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης από το σχολείο, την πρόληψη και αντιμετώπιση της νεανικής παραβατικότητας, την ενίσχυση ενεργητικών πολιτικών που στοχεύουν στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας και στην ενεργό ένταξη των πολιτών και ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων στο κοινωνικό σύνολο.

⁴⁷ Βλ το πλήρες κείμενο της Εθνικής Κοινωνικής Έκθεσης στην ιστοσελίδα ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7808&langId=el.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο Ο ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ

5.1 Ο ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ

Το όνομα Γερμασόγεια προήλθε από τη συνένωση των λέξεων Ιερά και Μεσόγεια, οι οποίες αφού συνενώθηκαν έδωσαν το όνομα Γερμασόγεια. Για το όνομα Ιερά υπάρχουν δύο εκδοχές. Σύμφωνα με την πρώτη το όνομα Ιερά προέρχεται από τον μεγάλο αριθμό εκκλησιών που υπήρχαν στην περιοχή ενώ σύμφωνα με την δεύτερη εκδοχή ενδεχομένως η εκκλησία να ήταν μία αλλά ιδιαίτερα σημαντική. Το όνομα Μεσόγεια προήλθε επειδή ο αρχικός οικισμός βρισκόταν σε κάποια απόσταση από τη θάλασσα.

Η Γερμασόγεια λόγω της γειτνιάσής της με την πόλη της Λεμεσού και λόγω της εύφορης γης της, γνώρισε εντυπωσιακή ανάπτυξη αλλά και αύξηση πληθυσμού⁴⁸. Το 1960 κτίστηκε το πρώτο ξενοδοχείο – το ΜΙΡΑΜΑΡΕ. Στις αρχές του 1970 άρχισαν να κτίζονται οι πρώτες πολυκατοικίες ενώ το 1972 κτίζεται το δεύτερο ξενοδοχείο, το ΑΠΟΛΛΩΝΙΑ. Την ομαλή αυτή ανάπτυξη αντικατέστησε η ραγδαία οικιστική και τουριστική ανάπτυξη μετά την καταστροφή που δέχτηκε η Κύπρος από την στρατιωτική εισβολή της Τουρκίας που είχε σαν αποτέλεσμα την κατοχή του 40% του εδάφους της, και την προσφυγοποίηση 200 χιλιάδων Κυπρίων.

Η ραγδαία αυτή ανάπτυξη που άρχισε από το παραλιακό μέτωπο και επεκτάθηκε στην ενδοχώρα συνεχίστηκε μέχρι το 1990 με αποτέλεσμα η Γερμασόγεια να μετατραπεί σε ένα σημαντικό τουριστικό κέντρο, αφού αυτή την περίοδο δημιουργήθηκαν 56 ξενοδοχειακές μονάδες όλων των κατηγοριών με δυναμικότητα 5500 κλινών.

Σήμερα, η οικιστική ανάπτυξη συνεχίζεται με γοργούς ρυθμούς, αφού η περιοχή της Γερμασόγειας είναι μια όμορφη περιοχή και τα υψώματά της προσφέρουν εξαιρετική θέα, ενώ η τουριστική βιομηχανία και ο τομέας των υπηρεσιών ανασυντάσσουν τις δυνάμεις τους με βασικό στόχο την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

5.2 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται πληροφορίες για τον πληθυσμό του Δήμου Γερμασόγειας (φύλο, οικονομικά ενεργός πληθυσμός, οικονομική δραστηριότητα) όπως αυτές καταγράφηκαν από την Στατιστικά Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας στην απογραφή πληθυσμού του 2011.

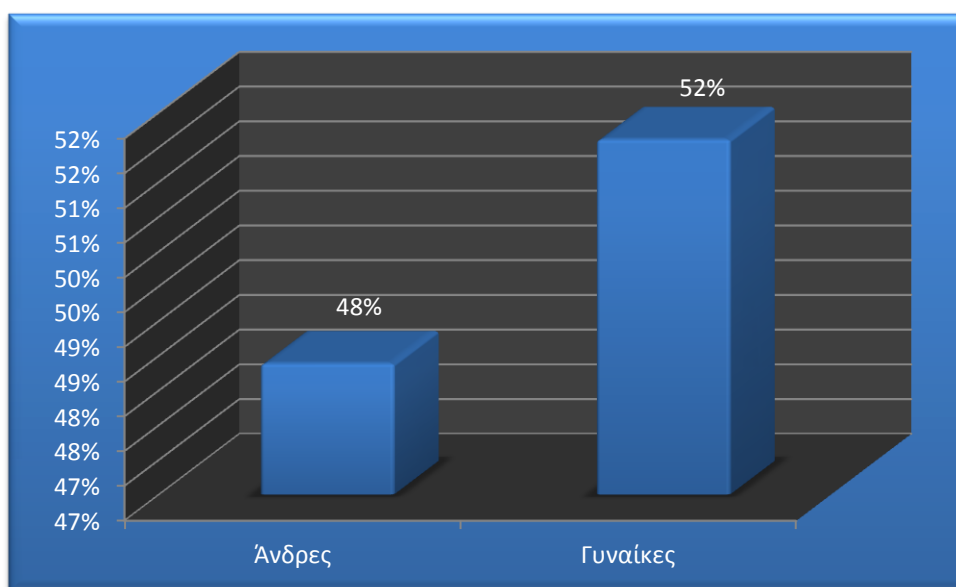
---

⁴⁸ Σύμφωνα με τα στοιχεία που βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Δήμου Γερμασόγειας <http://www.yermasoyia.org/> το 1881 είχε 308 κατοίκους ενώ σύμφωνα με την απογραφή του 2011 φαίνονται εγγεγραμμένοι 13.559 κάτοικοι.

Πίνακας 5.1 Πληθυσμός Δήμου Γερμασόγειας

Δήμος	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
Γερμασόγειας	13.421	6.494	6.927
% κατανομή	-	48%	52%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κυπριακής Δημοκρατίας,
Απογραφή πληθυσμού 2011

Διάγραμμα 5.1 Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού

Από τα παραπάνω στοιχεία διαπιστώνουμε ότι ο πληθυσμός του Δήμου Γερμασόγειας είναι 13.421 κάτοικοι, εκ των οποίων το 48% είναι άνδρες και το 52% είναι γυναίκες.

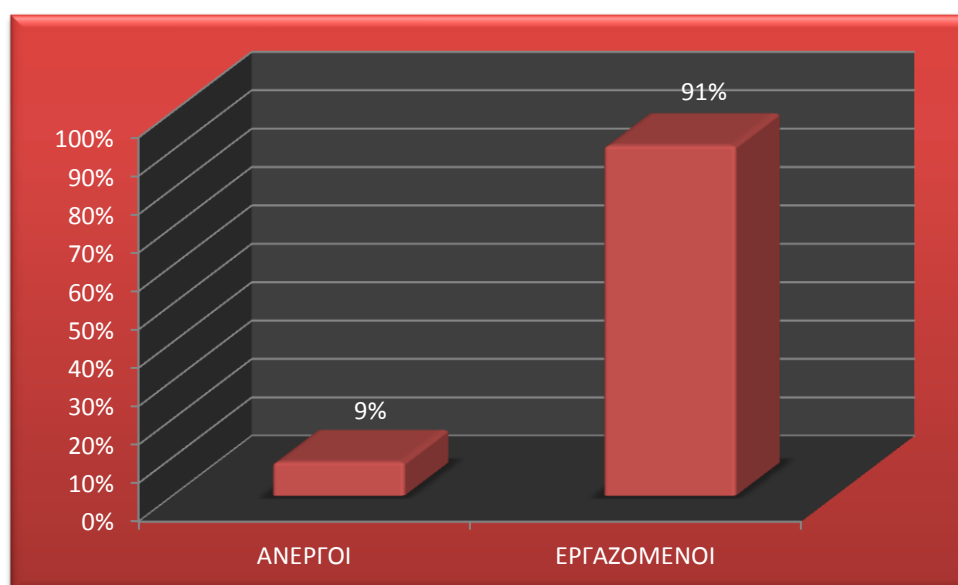
Αν λάβουμε υπόψη μας την απογραφή του 2001 όπου ο πληθυσμός του Δήμου ήταν 8.535 κάτοικοι, παρατηρούμε ότι την τελευταία δεκαετία έχουμε μια πολύ σημαντική αύξηση του πληθυσμού κατά 36%. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, αυτή η αύξηση του πληθυσμού οφείλεται στην γεινίαση με την πόλη της

Λεμεσού και στην ανάπτυξη που άρχισε από το παραλιακό μέτωπο που βοήθησε στην αύξηση του τουρισμού και άρα στην μετακίνηση εργαζομένων προς τον Δήμο Γερμασόγειας όπου και εγκαταστάθηκαν.

Πίνακας 5.2 Οικονομικά στοιχεία Δήμου Γερμασόγειας

ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ			
			Σε Πρωτογενή Τομέα	Σε Δευτερογενή Τομέα	Σε Τριτογενή Τομέα	Δε δηλώθηκε
6.964	611	6.353	35	1.009	5.163	146

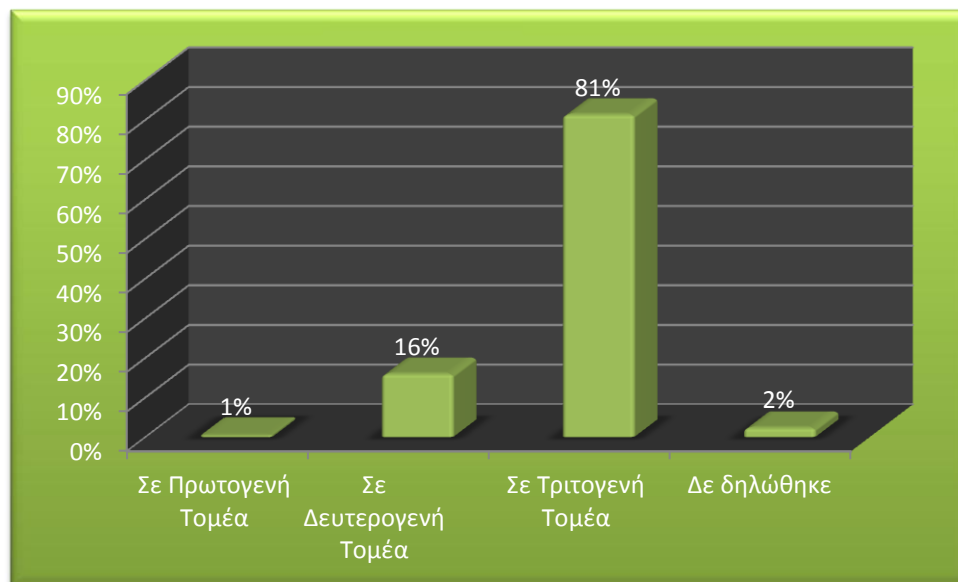
Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κυπριακής Δημοκρατίας, Απογραφή πληθυσμού 2011

Διάγραμμα 5.2 Ποσοστιαία κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Γερμασόγειας είναι 6.964 άτομα. Από αυτά, οι 6.353 είναι εργαζόμενοι. Διαπιστώνεται λοιπόν, ότι το 91% είναι εργαζόμενοι και το υπόλοιπο 9% είναι

άνεργοι. Το ποσοστό ανεργία θεωρείται αρκετά ενθαρρυντικό, αν αναλογιστούμε ότι σε όλη την Κύπρο η ανεργία αγγίζει το 15,4% (Αύγουστος 2014).

Διάγραμμα 5.3 Οικονομική δραστηριότητα Δήμου Γερμασόγειας

Όσον αφορά την οικονομική δραστηριότητα του Δήμου Γερμασόγειας, στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι ο τριτογενής τομέας συγκεντρώνει το 81%, ο δευτερογενής αγγίζει το 16%, ενώ ο πρωτογενής τομέας αντιστοιχεί μόλις στο 1%.

Η ραγδαία ανάπτυξη που άρχισε από το παραλιακό μέτωπο, είχε αποτέλεσμα η Γερμασόγεια να μετατραπεί σε ένα σημαντικό τουριστικό κέντρο, αφού υπάρχουν πλέον 56 ξενοδοχειακές μονάδες όλων των κατηγοριών με δυναμικότητα 5500 κλινών. Διαπιστώνουμε πως η ανάπτυξη του τουρισμού οφείλεται για αυτό το μεγάλο ποσοστό της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα.

5.2 ΑΣΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ

Ο Δήμος Γερμασόγειας εμφανίζει ένα ιδιαίτερα έντονο κοινωνικό πρόσωπο⁴⁹, επιδιώκοντας μέσα από διάφορες δράσεις και ενθαρρύνοντας τη δημιουργία ποικίλων κοινωνικών φορέων, την ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών και την κοινωνική τους ευημερία. Σε περιπτώσεις που η κρατική μηχανή αδυνατεί να προστατεύσει τους πολίτες όσο αποτελεσματικά χρειάζεται, ο Δήμος Γερμασόγειας στέκεται αρωγός στους κατοίκους του και στοχεύοντας κυρίως στην θωράκιση του θεσμού της οικογένειας και την προστασία των ευπαθών ομάδων (νέοι, ηλικιωμένοι, άνεργοι κλπ), έχει καταφέρει να δημιουργήσει πολύ ισχυρές σχέσεις και δεσμούς μεταξύ των δημοτών του.

Οι κυριότεροι φορείς κοινωνικής δράσης που δραστηριοποιούνται στον Δήμο Γερμασόγειας είναι οι ακόλουθοι:

1) Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού Γερμασόγειας⁵⁰

Το Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού Γερμασόγειας ιδρύθηκε το 1977. Πρόκειται για έναν οργανισμό πρωτοβουλίας, έναν σύνδεσμο κοινωνικών υπηρεσιών, βασιζόμενος κατά κανόνα στον εθελοντισμό και στις μεμονωμένες δωρεές. Αποστολή και όραμά του είναι:

- α) η επισήμανση των κοινωνικών αναγκών της κοινότητας και η προώθηση των απαιτούμενων κοινωνικών υπηρεσιών
- β) η κινητοποίηση των μελών της κοινότητας για συμμετοχή στην ανάπτυξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής και

---

⁴⁹ Για το σύνολο των εθελοντικών δράσεων και οργανισμών βλέπε και στην ιστοσελίδα <http://www.volunteerism-cc.org.cy/publications/PSSE%20ODHGOS%204%20email-web-low%20res.PDF>

⁵⁰ Βλ αναλυτικότερα για το ΣΚΕ Γερμασόγειας στην ιστοσελίδα www.ske-yermasoyias.com και www.ngosincyprus.org

γ) η διαφώτιση και εκπαίδευση του κοινού όσον αφορά τις υφιστάμενες ανάγκες και κοινωνικές υπηρεσίες.

Σαν ειδικότεροι τομείς δράσεις του ΣΚΕ Γερμασόγειας διακρίνονται:

A) Κοινοτικός – Βρεφοπαιδοκομικός Σταθμός

Παρέχεται φροντίδα και εκπαίδευση των παιδιών ηλικίας από 2 έως 6 ετών από ειδικά καταρτισμένο επιστημονικό προσωπικό. Η φροντίδα είναι ολοήμερη για πέντε ημέρες την εβδομάδα (εκτός Σαββατοκύριακου) και προβλέπεται και παροχή γευμάτων.

B) Κέντρο Προστασίας και απασχόλησης παιδιών «ΛΗΤΩ»

Το πρόγραμμα εξυπηρετεί 25 παιδιά ηλικίας 6-12 ετών, κυρίως αλλοδαπών οικογενειών, προσφέροντάς τους σίτιση, μαθήματα ελληνικής γλώσσας, χορού, ζωγραφικής, οικιακής οικονομίας και γυμναστικής. Οι ώρες λειτουργίας είναι από τις 13:00 έως τις 18:00. οι μητέρες όλων των παιδιών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα έχουν βοηθηθεί να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, εξασφαλίζοντας τη φροντίδα των παιδιών τους.⁵¹

Γ) Κέντρο Στήριξης Οικογένειας και Νέων

Το Κέντρο προσφέρει υπηρεσία εξυπηρέτησης του δημότη (ενημέρωση, κατεύθυνση, παραπομπή), υπηρεσία στήριξης ατόμων και οικογενειών (συμβουλευτική, ψυχοκοινωνική στήριξη), Street Social Work (πρόληψη και αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε αλλοδαπούς).

II) Πολιτιστικός Όμιλος Γερμασόγειας⁵²

Στις 23 Οκτωβρίου του 2006 ιδρύθηκε ο Πολιτιστικός Όμιλος Γερμασόγειας από μια ομάδα Δημοτών που ένοιωθε την ανάγκη ότι έπρεπε να δοθεί κάθε δυνατότητα στους νέους της Γερμασόγειας για υγιή ενασχόληση μέσα από τον

⁵¹ Βλ και http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/sws/sws14.nsf/dmlprogrammes_gr/dmlprogrammes_gr.

⁵² Βλ. αναλυτικότερα στην ιστοσελίδα <http://www.pol-omilos-yermasoyias.com/> αλλά και http://www.syntonistikos.com/member-details.php?id_mem=21&pag=1

πολιτισμό και την πολιτιστική δημιουργία και ταυτόχρονα την παρεμβολή τους στα πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου Γερμασόγειας.

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Γερμασόγειας που έχει εγγραφή ως Σωματείο είναι μη κερδοσκοπικός, και ακομμάτιστος με κύριους σκοπούς της ίδρυσης του:

- Την ανάπτυξη και προαγωγή κάθε μορφωτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής δραστηριότητας.
- Την καλλιέργεια πνευματικής και σωματικής ανάπτυξης, την ψυχαγωγία των μελών και την καλλιέργεια αλληλεγγύης μεταξύ τους
- Την καλλιέργεια και προαγωγή του πολιτισμού μεταξύ των μελών και φίλων του Πολιτιστικού Ομίλου

Η πραγματοποίηση των πιο πάνω σκοπών του ομίλου επιτυγχάνεται με:

- Την διοργάνωση πολιτιστικών ομίλων και εκδηλώσεων
- Την διοργάνωση και συμμετοχή σε πολιτιστικές ενώσεις, ομοσπονδίες, κοινωνικές εκδηλώσεις, φεστιβάλ κλπ.
- Τη διοργάνωση εκδρομών, εορτών, διαλέξεων και άλλων εκδηλώσεων
- Τη δημιουργία μουσικών, καλλιτεχνικών, θεατρικών και άλλων συγκροτημάτων

Τα Τμήματα του Ομίλου.

Για την επιτυχία των στόχων και σκοπών του έχει ιδρύσει έχει δημιουργήσει διάφορα Τμήματα με σκοπό την υγιή απασχόληση και την ενασχόληση με τον Πολιτισμό και την Πολιτιστική δημιουργία.

Όλα τα Τμήματα του Πολιτιστικού Ομίλου δραστηριοποιούνται κάτω από την καθοδήγηση έμπειρων και καταρτισμένων καλλιτεχνών. Η συμμετοχή σε αυτά γίνεται χωρίς οποιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση.

Σήμερα στον Πολιτιστικό Όμιλο δραστηριοποιούνται το Μουσικό Τμήμα, το Χορευτικό Τμήμα, η Παιδική Χορωδία, το Θεατρικό Τμήμα και το Ιστορικό και Λαογραφικό Τμήμα.

III) Επιτροπή Αθλητισμού και Νεολαίας Δ. Γερμασόγειας⁵³

Στόχος της συγκεκριμένης επιτροπής είναι να στρέψει το ενδιαφέρον των νέων της περιοχής στην ιδέα του αθλητισμού επιχειρώντας να κάνει πράξη το ρητό «Νους υγιής εν σώματι υγιή». Μερικές από τις δραστηριότητες της Επιτροπής που στοχεύουν στην ενθάρρυνση της ενασχόλησης των δημοτών με τον αθλητισμό είναι και οι εξής:

- Καθιέρωσε το Γύρο Γερμασόγειας που αποτελεί μια ενθάρρυνση, αλλά και ευκαιρία ενασχόλησης της οικογένειας με τον αθλητισμό.
- Δημιούργησε το θεσμό της βράβευσης των αρίστων αθλητών και αθλητριών, που στόχο έχει την ενθάρρυνση κόπων και προσπαθειών.
- Στηρίζει με χρηματικό ποσό το πρόγραμμα Αθλητισμός Για Όλους, που εφαρμόζεται από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού.
- Αναπτύσσει συνεργασία με τις Ομοσπονδίες Κωπηλασίας και Κανό, τους Ναυτικούς Ομίλους Λεμεσού, Αμμοχώστου και Κερύνειας για τη δημιουργία βασικής υποδομής ώστε ο υδατοφράκτης Γερμασόγειας να καταστεί ο χώρος προπόνησης των αθλημάτων της κωπηλασίας και του κανό. Ακόμη δε να γίνονται διεθνής αγώνες.
- Δημιούργησε ποδοσφαιρική ομάδα Παλαίμαχων Δημοτών Γερμασόγειας, που σκοπό έχει τη σύσφιξη σχέσεων μεταξύ των ποδοσφαιριστών των προηγούμενων δεκαετιών. Πρώτη επιτυχία η κατάκτηση της πρώτης θέσης σε

---

⁵³ Πέρα από την Επιτροπή Αθλητισμού και Νεολαίας του Δ. Γερμασόγειας υπάρχουν και πλήθος άλλων επιτροπών που αναπτύσσουν δράσης κοινωνικής πολιτικής και έχουν σαν στόχο την ενίσχυση του αισθήματος κοινωνικής ασφάλειας και αλληλεγγύης. Μεταξύ αυτών είναι και η Πολιτιστική Επιτροπή, η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας, η Επιτροπή Πράσινου, Περιβάλλοντος και Υγείας και η Επιτροπή Τουρισμού.

τουρνουά που διεξήγαγε η ομάδα παλαιμάχων Λεμεσού για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο Η ΕΡΕΥΝΑ

6.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στον Δήμο Γερμασόγειας σε δημότες, ήταν να γίνει γνωστό το κατά πόσο γνωρίζουν για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής του Δήμου, έτσι ώστε να γίνει αποτίμηση της προσφοράς του Δήμου Γερμασόγειας στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την μορφή ερωτηματολογίου, το οποίο περιλάμβανε 18 ερωτήσεις συνολικά. Οι 6 πρώτες αφορούσαν δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων δημοτών και οι υπόλοιπες 12 αφορούσαν την κοινωνική πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας.

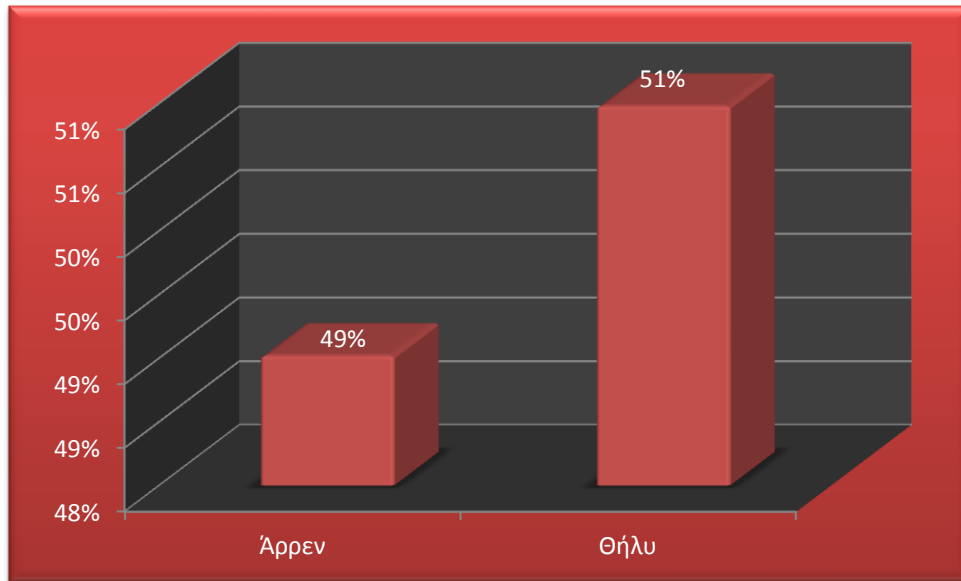
Η έρευνα έγινε από τις 2 Ιουνίου 2014 έως τις 4 Ιουλίου 2014. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από πολίτες της Γερμασόγειας σε κοινόχρηστους χώρους (πλατεία, καφενείο, σουπερ μάρκετ κ.α.) τις πρωινές ώρες και σε σπίτια και διαμερίσματα τις απογευματινές ώρες.

6.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, όπως αυτά προέκυψαν έπειτα από την επεξεργασία των 102 ερωτηματολογίων που δόθηκαν σε δημότες του Δήμου Γερμασόγειας.

Πίνακας 6.1 Φύλο

Ερώτηση 1. Φύλο;	Συχνότητα	Ποσοστό
Άρρεν	50	49%
Θήλυ	52	51%
Σύνολο	102	100%

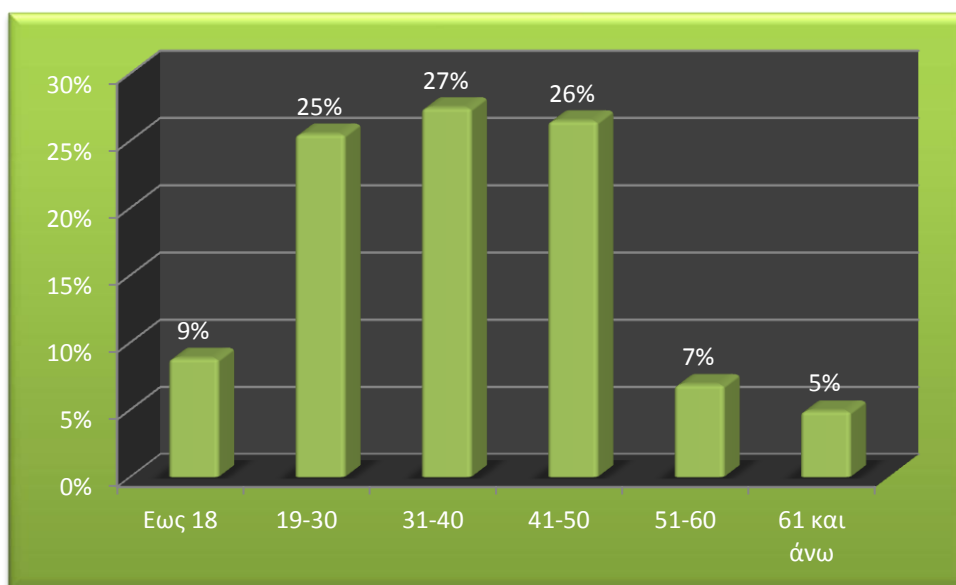

Διάγραμμα 6.1 Φύλο

Από το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνεται ότι το δείγμα είναι μοιρασμένο όσον αφορά το φύλο. Πιο συγκεκριμένα, το 51% των ερωτηθέντων είναι γυναίκες και το 49% είναι άνδρες.

Πίνακας 6.2 Ηλικία

Ερώτηση 2. Ηλικία;	Συχνότητα	Ποσοστό
Έως 18	9	9%
19-30	26	25%
31-40	28	27%
41-50	27	26%
51-60	7	7%
61 και άνω	5	5%
Σύνολο	102	100%

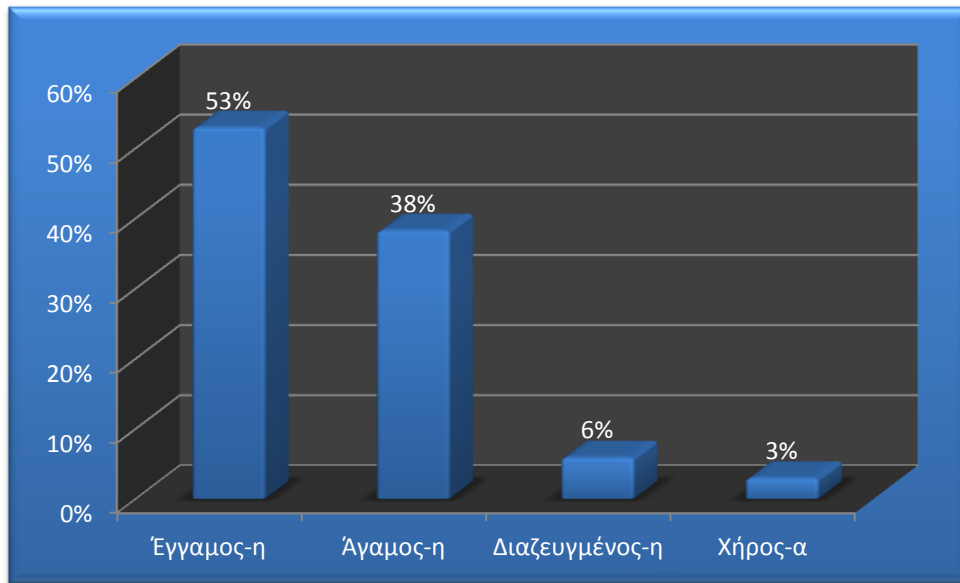

Διάγραμμα 6.2 Ηλικία

Το παραπάνω διάγραμμα μας πληροφορεί για την ηλικία των ερωτηθέντων. Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία του δείγματος είναι από 19 έως 50 ετών. Αναλυτικότερα, το 25% του δείγματος είναι από 19 έως 30 ετών, το 27% είναι από 31 έως 40 ετών και το 26% είναι από 41 έως 50 ετών. Μικρότερα ποσοστά συγκεντρώνουν οι ηλικίες κάτω των 18 ετών (9%) και άνω των 51 ετών (12%).

Πίνακας 6.3 Οικογενειακή κατάσταση

Ερώτηση 3. Οικογενειακή κατάσταση;	Συχνότητα	Ποσοστό
Έγγαμος-η	54	53%
Άγαμος-η	39	38%
Διαζευγμένος-η	6	6%
Χήρος-α	3	3%
Σύνολο	102	100%

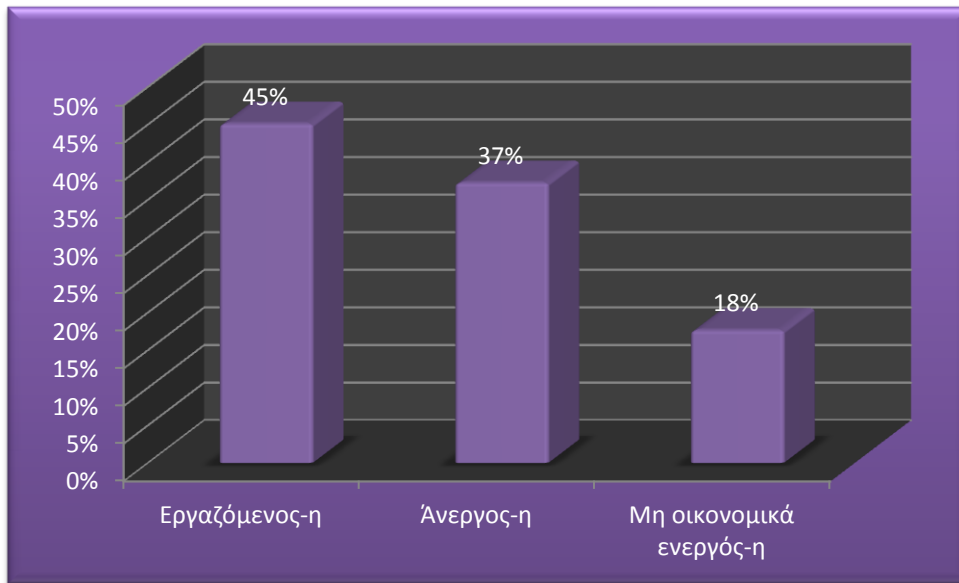

Διάγραμμα 6.3 Οικογενειακή κατάσταση

Όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων, από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι πάνω από τους μισούς είναι έγγαμοι (53%). Ακολουθούν οι άγαμοι με ποσοστό 38%, οι διαζευγμένοι με 6% και οι χήροι με το υπόλοιπο 3%.

Πίνακας 6.4 Εργασιακή κατάσταση

Ερώτηση 4. Εργασιακή κατάσταση;	Συχνότητα	Ποσοστό
Εργαζόμενος-η	46	45%
Άνεργος-η	38	37%
Μη οικονομικά ενεργός-η	18	18%
Σύνολο	102	100%

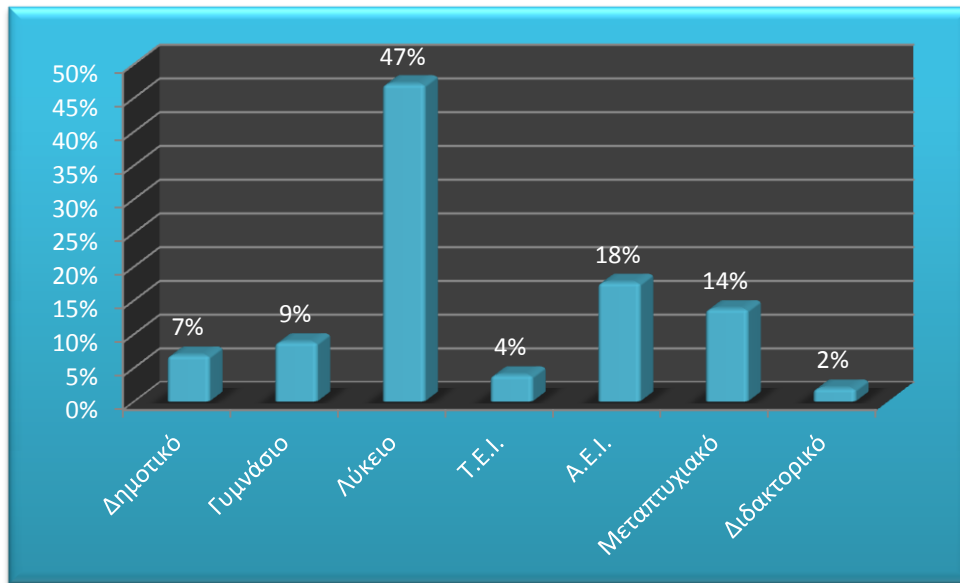

Διάγραμμα 6.4 Εργασιακή κατάσταση

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα που αφορά την εργασιακή κατάσταση των ερωτηθέντων, διαπιστώνεται ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες είναι εργαζόμενοι (45%). Δεν είναι όμως και μικρό το ποσοστό των ανέργων, το οποίο φτάνει το 37%. Το υπόλοιπο 18% αντιστοιχεί στους μη οικονομικά ενεργούς ερωτηθέντες.

Πίνακας 6.5 Επίπεδο σπουδών

Ερώτηση 5. Επίπεδο σπουδών;	Συχνότητα	Ποσοστό
Δημοτικό	7	7%
Γυμνάσιο	9	9%
Λύκειο	48	47%
T.E.I.	4	4%
A.E.I.	18	18%
Μεταπτυχιακό	14	14%
Διδακτορικό	2	2%
Σύνολο	102	100%

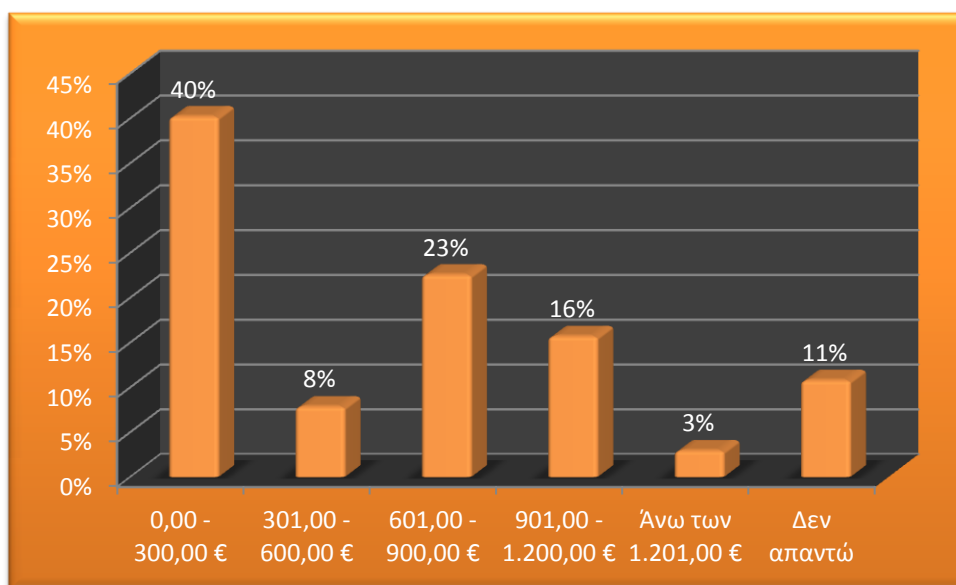
Διάγραμμα 6.5 Επίπεδο σπουδών

Το επίπεδο σπουδών των ερωτηθέντων παρουσιάζεται στο παραπάνω διάγραμμα. Σύμφωνα με αυτό, σχεδόν οι μισοί ερωτηθέντες έχουν τελειώσει το Λύκειο (47%). Το 18% των ερωτηθέντων είναι απόφοιτοι Α.Ε.Ι., το 14% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού, το 9% είναι απόφοιτοι Γυμνασίου, το 7% έχουν τελειώσει το Δημοτικό, το 4% είναι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. και το υπόλοιπο 2% είναι κάτοχοι Διδακτορικού. Γενικά παρατηρούμε ότι το μορφωτικό επίπεδο του δείγματος δεν είναι αρκετά υψηλό, καθώς πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες έχουν φτάσει μέχρι την δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Πίνακας 6.6 Μηνιαίο εισόδημα

Ερώτηση 6. Μηνιαίο εισόδημα;	Συχνότητα	Ποσοστό
0,00 - 300,00 €	41	40%
301,00 - 600,00 €	8	8%
601,00 - 900,00 €	23	23%
901,00 - 1.200,00 €	16	16%
Άνω των 1.201,00 €	3	3%
Δεν απαντώ	11	11%
Σύνολο	102	100%

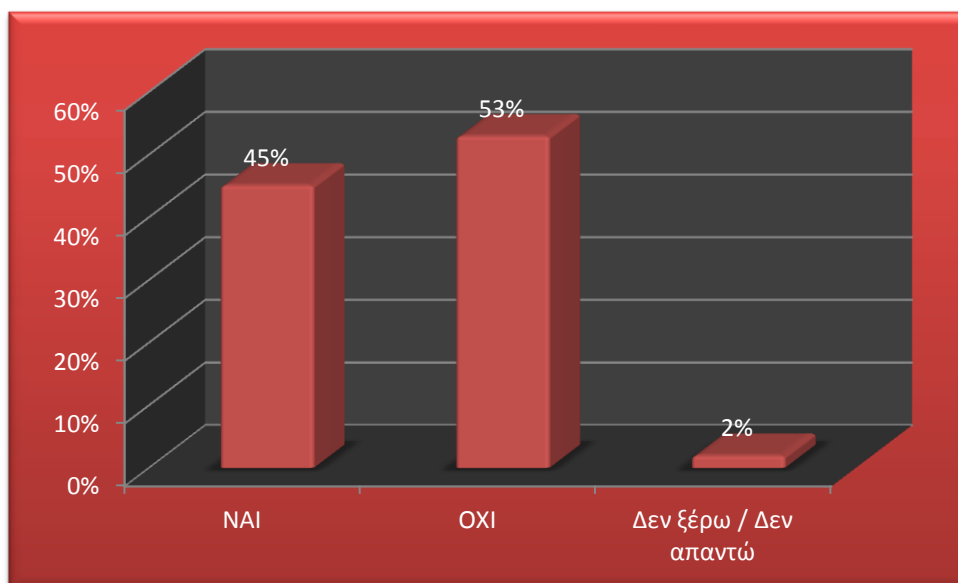

Διάγραμμα 6.6 Μηνιαίο εισόδημα

Αναφορικά με το μηνιαίο εισόδημα του δείγματος, στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι το 40% των ερωτηθέντων λαμβάνουν μηνιαίο εισόδημα μέχρι 300€. Το 8% των ερωτηθέντων έχουν εισόδημα από 301€ έως 600€, το 23% έχουν εισόδημα από 601€ έως 900€, το 16% από 901€ έως 1.200€. άνω των 1.201€ λαμβάνει μόλις το 3%. Ένα 11% του δείγματος δεν απάντησε στην ερώτηση.

Πίνακας 6.7 Γνώση της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου

Ερώτηση 7. Γνωρίζετε την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου;	Συχνότητα	Ποσοστό
ΝΑΙ	46	45%
ΟΧΙ	54	53%
Δεν ξέρω / Δεν απαντώ	2	2%
Σύνολο	102	100%

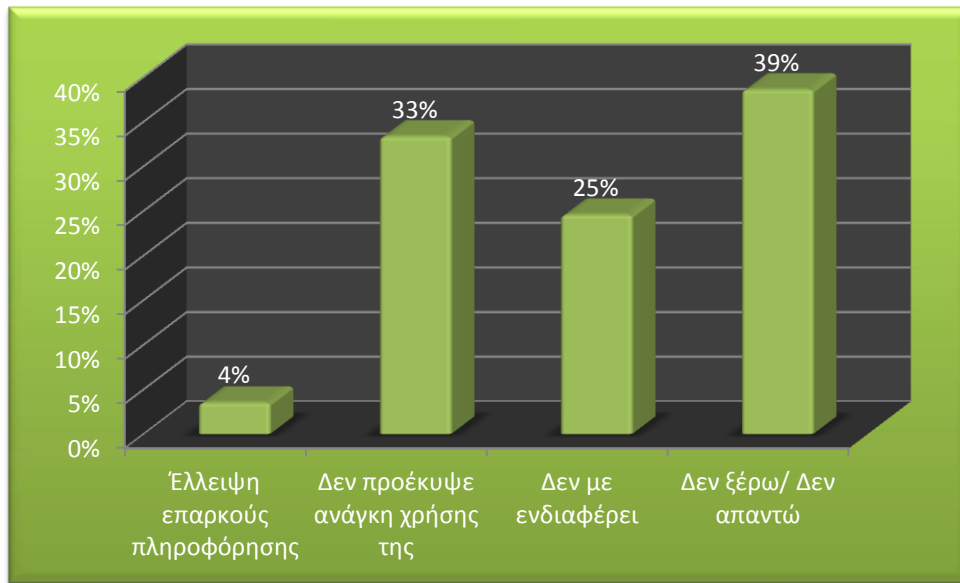

Διάγραμμα 6.7 Γνώση της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου

Σύμφωνα με το διάγραμμα 6.7, διαπιστώνεται ότι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες (53%) δεν γνωρίζουν για την ύπαρξη της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου Γερμασόγειας. Βέβαια, δεν είναι μικρό και το ποσοστό των ερωτηθέντων που έχουν γνώση για την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου (45%).

Πίνακας 6.8 Λόγοι μη γνώσης της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου

Ερώτηση 8. Εάν ΟΧΙ, γιατί;	Συχνότητα	Ποσοστό
Έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης	2	4%
Δεν προέκυψε ανάγκη χρήσης της	19	33%
Δεν με ενδιαφέρει	14	25%
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	22	39%
Σύνολο	57	100%

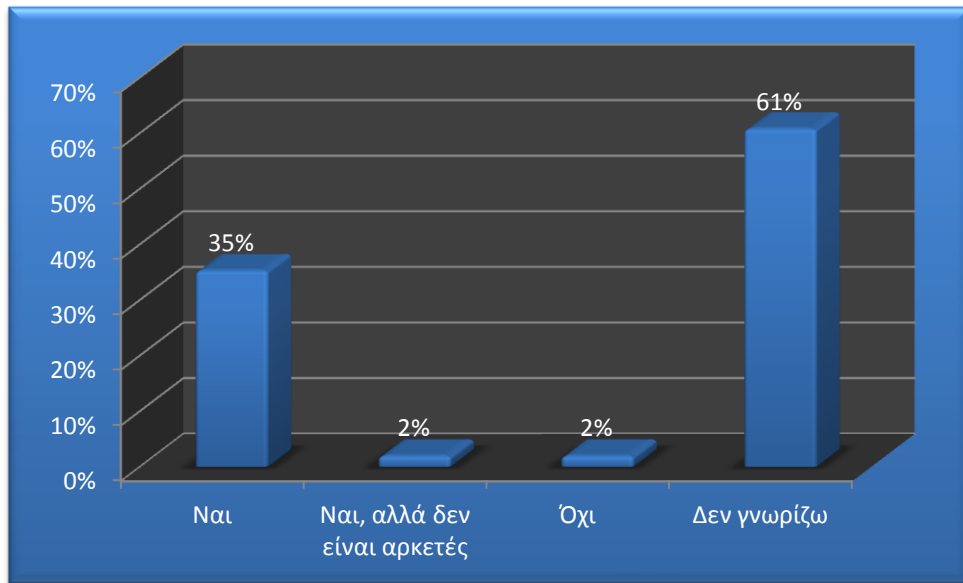

Διάγραμμα 6.8 Λόγοι μη γνώσης της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου

Όσο για τους ερωτηθέντες που δεν γνωρίζουν για την ύπαρξη της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου Γερμασόγειας, παρατηρείται ότι για το 33% του δείγματος δεν προέκυψε η ανάγκη χρήσης της υπηρεσίας, το 25% δεν ενδιαφέρεται να μάθει για την συγκεκριμένη υπηρεσία και το 4% την μη γνώση της υπηρεσίας την αποδίδει στην έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης. Υπάρχει και ένα ποσοστό της τάξεως του 39% που δεν ξέρει ή δεν θέλει να απαντήσει.

Πίνακας 6.9 Ύπαρξη εκδηλώσεων ή εθελοντικών ενεργειών για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων

Ερώτηση 9. Ο δήμος κάνει εκδηλώσεις ή ενθαρρύνει εθελοντικές ενέργειες για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων πχ διανομή τροφίμων;	Συχνότητα	Ποσοστό
Ναι	36	35%
Ναι, αλλά δεν είναι αρκετές	2	2%
Όχι	2	2%
Δεν γνωρίζω	62	61%
Σύνολο	102	100%

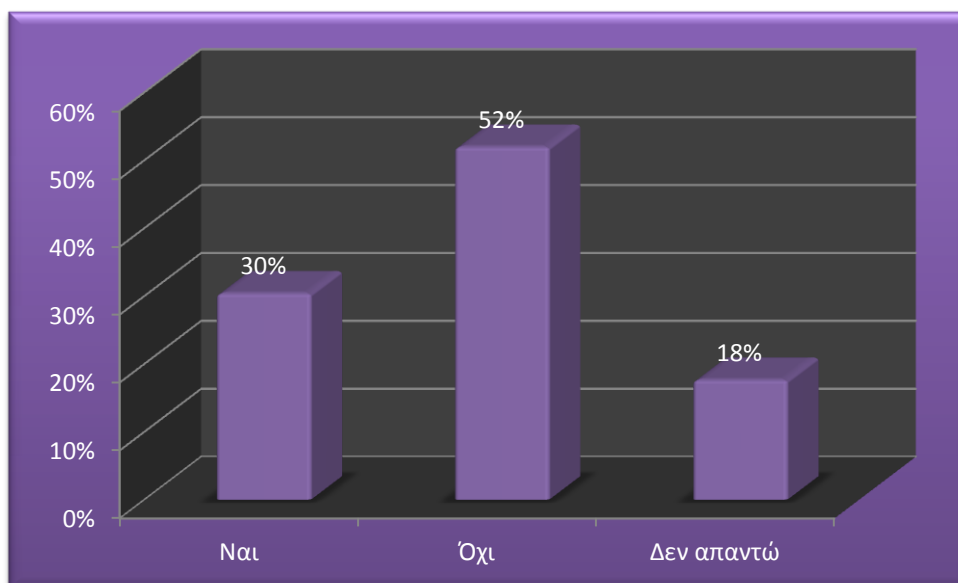
Διάγραμμα 6.9 Ύπαρξη εκδηλώσεων ή εθελοντικών ενεργειών για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων

Σύμφωνα με την ερώτηση για το εάν ο Δήμος Γερμασόγειας κάνει εκδηλώσεις ή ενθαρρύνει εθελοντικές ενέργειες για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων, από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι η πλειοψηφία δεν γνωρίζει για την ύπαρξη εκδηλώσεων ή ενεργειών του Δήμου. Το 35% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι ο Δήμος κάνει εκδηλώσεις ή ενέργειες για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων, το 2% ότι δεν κάνει και το υπόλοιπο 2% θεωρεί ότι δεν είναι αρκετές.

Πίνακας 6.10 Εθελοντική συμμετοχή σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής

Ερώτηση 10. Έχετε συμμετάσχει εθελοντικά σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής που κάνει ο Δήμος;	Συχνότητα	Ποσοστό
Ναι ⁵⁴	31	30%
Όχι	53	52%
Δεν απαντώ	18	18%
Σύνολο	102	100%

⁵⁴ Διανομή τροφίμων

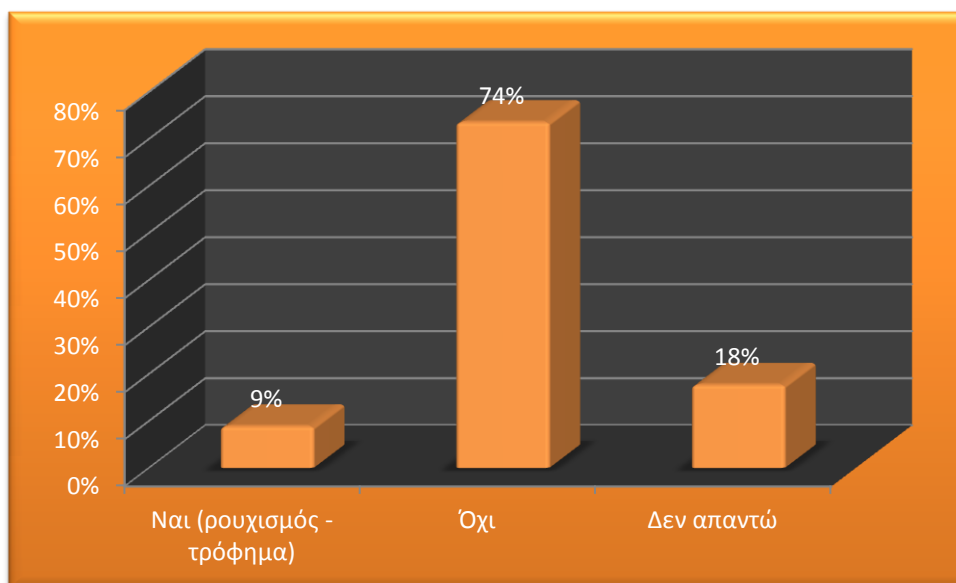

Διάγραμμα 6.10 Εθελοντική συμμετοχή σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής

Σύμφωνα με το διάγραμμα 6.10, πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες δεν έχουν συμμετάσχει εθελοντικά σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Γερμασόγειας (52%). Το 30% του δείγματος έχει συμμετάσχει σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής, ενώ το υπόλοιπο 18% δεν απαντά στην συγκεκριμένη ερώτηση. Όσο για τους ερωτηθέντες που έχουν συμμετάσχει, έχουν βοηθήσει στην διανομή τροφίμων που διοργανώνει ο Δήμος.

Πίνακας 6.11 Ωφέλεια από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής του Δήμου

Ερώτηση 11. Έχετε ωφεληθεί από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής που κάνει ο Δήμος (πχ παιδικός σταθμός);	Συχνότητα	Ποσοστό
Ναι	9	9%
Όχι	75	74%
Δεν απαντώ	18	18%
Σύνολο	102	100%

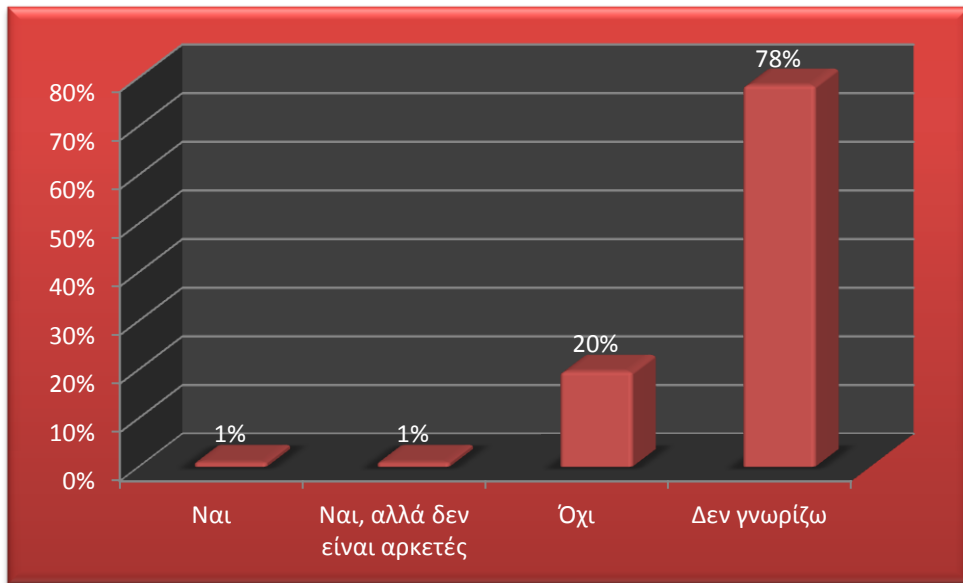
Διάγραμμα 6.11 Ωφέλεια από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής του Δήμου

Όσο για το εάν οι ερωτηθέντες ωφελούνται από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Γερμασόγειας, η πλειοψηφία του δείγματος δεν έχει ωφεληθεί (74%). Το 18% του δείγματος δεν θέλησε να απαντήσει στην ερώτηση, ενώ το υπόλοιπο 9% του δείγματος έχει ωφεληθεί από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής, κυρίως βοηθήθηκε με ρουχισμό και τρόφιμα.

Πίνακας 6.12 Ύπαρξη ενεργειών για την ανακούφιση των ανέργων της περιοχής

Ερώτηση 12. Ο Δήμος κάνει ενέργειες για την ανακούφιση των ανέργων της περιοχής;	Συχνότητα	Ποσοστό
Ναι	1	1%
Ναι, αλλά δεν είναι αρκετές ⁵⁵	1	1%
Όχι	20	20%
Δεν γνωρίζω	80	78%
Σύνολο	102	100%

⁵⁵ Πρέπει να γίνουν αναπτυξιακά έργα, να γίνει επένδυση στον τουρισμό με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας

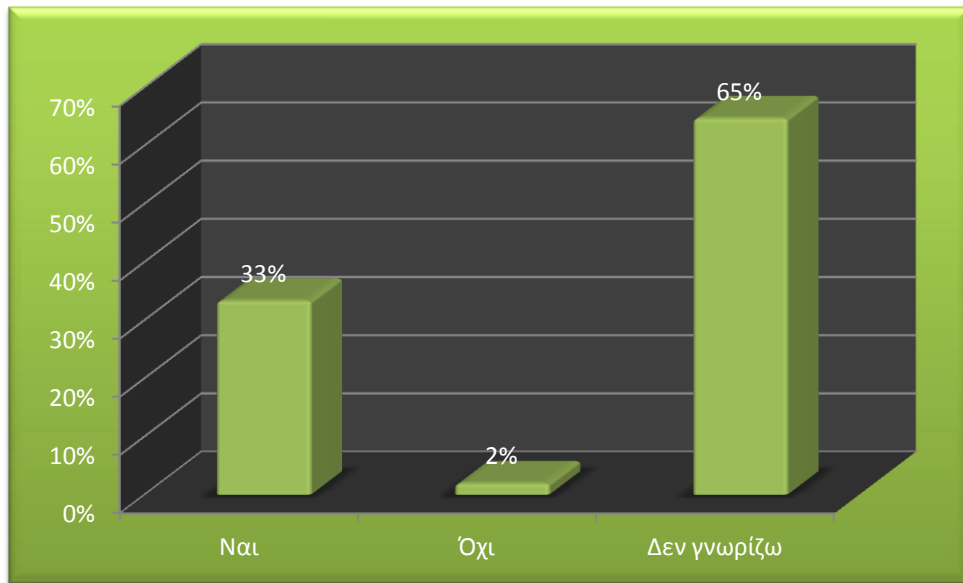

Διάγραμμα 6.12 Ύπαρξη ενεργειών για την ανακούφιση των ανέργων της περιοχής

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι η πλειοψηφία του δείγματος δεν γνωρίζει για το εάν υπάρχουν ενέργειες για την ανακούφιση των ανέργων της περιοχής. Το 20% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δεν γίνονται ενέργειες για τους ανέργους, μόλις το 1% θεωρεί ότι γίνονται και το υπόλοιπο 1% θεωρεί ότι δεν γίνονται αρκετές και ότι πρέπει να γίνουν αναπτυξιακά έργα, να γίνει επένδυση στον τουρισμό με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Πίνακας 6.13 Προσφορά δωρεάν τροφίμων σε απόρους από τον Δήμο

Ερώτηση 13. Ο Δήμος προσφέρει δωρεάν τρόφιμα σε απόρους;	Συχνότητα	Ποσοστό
Ναι	34	33%
Όχι	2	2%
Δεν γνωρίζω	66	65%
Σύνολο	102	100%

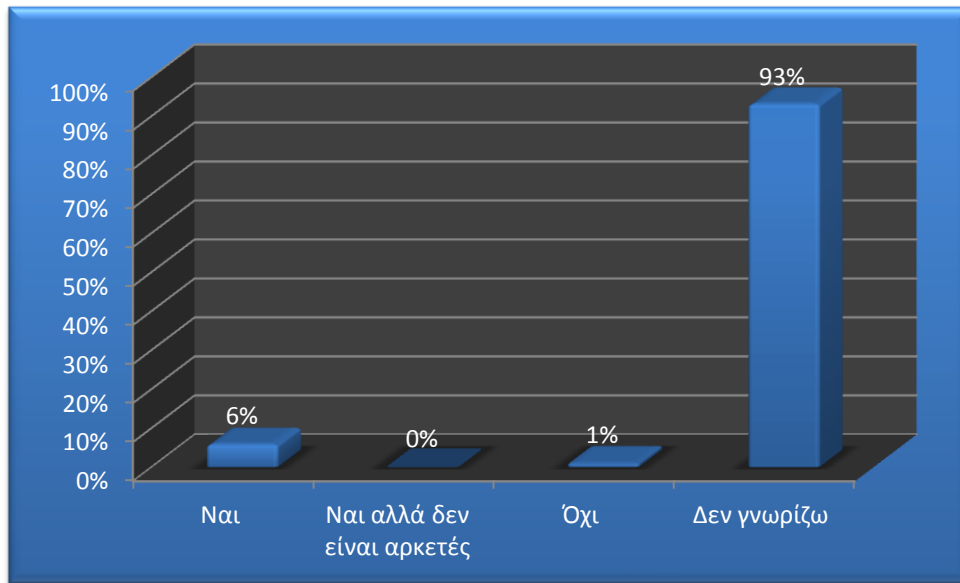
Διάγραμμα 6.13 Προσφορά δωρεάν τροφίμων σε απόρους από τον Δήμο

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, οι περισσότεροι ερωτηθέντες (65%) δεν γνωρίζουν εάν ο Δήμος Γερμασίogeia προσφέρει δωρεάν τρόφιμα σε άπορους. Βέβαια δεν είναι μικρό και το ποσοστό των ερωτηθέντων (33%) που γνωρίζει για την προσφορά δωρεάν τροφίμων σε απόρους.

Πίνακας 6.14 Ύπαρξη ενεργειών για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Ερώτηση 14. Ο Δήμος κάνει ενέργειες για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες;	Συχνότητα	Ποσοστό
Ναι	6	6%
Ναι αλλά δεν είναι αρκετές	0	0%
Όχι	1	1%
Δεν γνωρίζω	95	93%
Σύνολο	102	100%

Διάγραμμα 6.14 Ύπαρξη ενεργειών για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Αναφορικά με την ερώτηση για το εάν ο Δήμος Γερμασόγειας κάνει ενέργειες για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες, παρατηρούμε στο διάγραμμα πως η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (93%) δεν γνωρίζει για την ύπαρξη τέτοιων ενεργειών. Μόλις το 6% γνωρίζει ότι ο Δήμος βοηθάει στην ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην κοινωνία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο παραπάνω κεφάλαιο αναλύθηκε η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στον Δήμο Γερμασόγειας σε δημότες, με σκοπό να γίνει αποτίμηση της προσφοράς του Δήμου στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής.

Όσον αφορά τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων δημοτών, διαπιστώνεται ότι είναι μοιρασμένοι όσον αφορά το φύλο. Η πλειοψηφία των δημοτών που έλαβαν μέρος στην έρευνα είναι από 19 έως 50 ετών. Αναφορικά με την οικογενειακή κατάσταση, πάνω από τους μισούς είναι έγγαμοι, ενώ για την εργασιακή κατάσταση παρατηρείται ότι οι περισσότεροι είναι εργαζόμενοι, δεν είναι όμως και μικρό το ποσοστό των ανέργων. Το μορφωτικό επίπεδο του δείγματος δεν είναι αρκετά υψηλό, καθώς πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες έχουν φτάσει μέχρι την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ παρατηρείται και χαμηλό μηνιαίο εισόδημα, καθώς αρκετοί δημότες λαμβάνουν μέχρι 300€ και λιγότεροι μέχρι 900€.

Αναφορικά με την κοινωνική πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας, διαπιστώνεται ότι πάνω από τους μισούς δημότες δεν γνωρίζουν για την ύπαρξη της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου. Βέβαια, υπάρχει και ένα ποσοστό που έχει γνώση για αυτή την κοινωνική υπηρεσία. Όσο για τους ερωτηθέντες που δεν γνωρίζουν για την ύπαρξη της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου Γερμασόγειας, παρατηρείται ότι για τους περισσότερους δεν προέκυψε η ανάγκη χρήσης της υπηρεσίας.

Από την στιγμή λοιπόν που δεν έχει προκύψει ακόμη η ανάγκη για να απευθυνθούν την κοινωνική υπηρεσία, είναι λογικό να μην γνωρίζουν οι περισσότεροι πως ο Δήμος κάνει εκδηλώσεις ή ενθαρρύνει εθελοντικές ενέργειες για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων. Γι' αυτό τον λόγο και δεν έχουν συμμετάσχει εθελοντικά σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής του Δήμου. Πάντα βέβαια υπάρχουν και δημότες που συμμετέχουν ενεργά στις προσπάθειες του Δήμου, γι' αυτό και έχουν συμμετάσχει εθελοντικά στην διανομή τροφίμων που διοργανώνει ο Δήμος.

Επιπλέον, η πλειοψηφία των δημοτών δεν γνωρίζει για το εάν υπάρχουν ενέργειες για την ανακούφιση των ανέργων της περιοχής, ενώ κάποιοι που έχουν

υπόψη τους αυτές τις ενέργειες, θεωρούν ότι δεν γίνονται αρκετές και ότι πρέπει να γίνουν αναπτυξιακά έργα, να γίνει επένδυση στον τουρισμό με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Ο Δήμος Γερμασόγειας πέραν των υπολοίπων, κάνει ενέργειες και για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες, όμως και πάλι φτάνεται ότι οι δημότες δεν γνωρίζουν για την ύπαρξη τέτοιων ενεργειών.

Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από την παραπάνω έρευνα, είναι ότι η πλειοψηφία των δημοτών δεν ωφελείται από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Γερμασόγειας. Αυτό από μια άποψη θεωρείται ενθαρρυντικό στοιχείο, καθώς δεν έχει παρουσιαστεί ακόμη η ανάγκη για βοήθεια από τον Δήμο. Από την άλλη όμως παρατηρήθηκε ότι ένας μεγάλος αριθμός των δημοτών δεν γνωρίζει τι ενέργειες κάνει ο Δήμος για τους κοινωνικά αδύναμους δημότες, τους ανέργους ή τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Αυτό το γεγονός, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν είναι ευαισθητοποιημένοι με τα ζητήματα της κοινωνίας τους, με αποτέλεσμα να μην στηρίζουν τον Δήμο στις προσπάθειες που κάνει για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Esping-Andersen, G., «*The Three Worlds of Welfare Capitalism*», εκδόσεις Polity, 1990.

Eurostat, «The European System of integrated Social Protection Statistics (ESSPROS)», 2008, διαθέσιμο στο <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals>.

Cohen, J.W., «The First Inter-American Conference on Social Security», Οκτώβριος 1942, διαθέσιμο στο <http://www.ssa.gov/policy/docs>.

Cochrane, A., «*Central-local relations*» στο βιβλίο των Alcock A., Erskine A., May M., «*The Student's Companion to Social Policy*», Wiley-Blackwell Press, 1997.

Henderson, P., Armstrong. J., «Community Development and Community Care: strategic approach» στο βιβλίο των Bornat J., Pereira C. Pilgrim D. & Williams F. “Community care. A reader”, Macmillan Press, London, 1993.

Hill, M., Fimister, G., «Delegating implementation problems: Social security, housing and community care in Britain», από το βιβλίο του M. Hill “New agendas in the study of the policy process”, Hemel Hempstead Harvester Press, Wheatsheaf, 1993.

Mills, A., «Health System Decentralization. Concepts, Issues and Country Experience», WHO, Geneva, 1990.

Stewart, J., «*Modernizing British Local Government*», Palgrave Macmillan Press, London, 2003.

Supiot, A., «The Spirit of Philadelphia: Social Justice vs the Total Market», εκδόσεις Verso, Αθήνα, 2012.

The National Archives, «Local Authority Social Services Act», 1970, διαθέσιμο στο <http://www.legislation.gov.uk>.

Timothy S. Miller, «*Η Γέννησις του Νοσοκομείου στην Βυζαντινή Αυτοκρατορία*», σε μετάφραση Ν. Κελερμένου, εκδόσεις ΒΗΤΑ, Αθήνα, 1998.

Titmuss, R., «*Social Policy: An Introduction*», Pan-then Books, London, 1974.

United Nations, «The Atlantic Charter», διαθέσιμο στο http://www.un.org/en/aboutun/history/atlantic_charter.shtml

United Nations, «Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα», 10 Δεκεμβρίου 1948, Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών, διαθέσιμο στο <http://www.unric.org/el/index>.

World Health Organisation, «*Declaration of Alma-Ata*», International Conference on Primary Health Care, Alma-Ata, USSR, 6-12 September 1978, διαθέσιμο στο http://www.who.int/publications/almaata_declaration_en.pdf

World Health Organisation, «*Definition of Health*», International Health Conference, New York, USA, 19-22 June, 1946, διαθέσιμο στο <http://www.who.int/about/definition/en/print.html>

Βουτυράς, Α.Σ., «*Κοινωνική Πολιτική*», τεύχος Α', εκδόσεις Αναστασίου, Αθήνα, 1980.

Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου, «*Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κύπρο, Τελική Έκθεση*», 8 Απριλίου 2014, διαθέσιμο στο http://www.ekk.org.cy/docs/metarythmisi_topikis_aytodioikisis.pdf.

Ευρωπαϊκή Ένωση, «Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης», (2010/C 83/02)EL, *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, C 83/389, 30 Μαρτίου 2010, Βρυξέλες.

Θωμαΐδης., «*Διερεύνηση των θεσμών της κοινωνικής προστασίας από της αρχαιότητας μέχρι της επαναστάσεως του Εικοσιένα εις τον ελληνικόν χώρο*», Αθήνα, 1973.

Κατρούγκαλος, Γ., (2004), «*Θεσμοί και συστήματα κοινωνικής προστασίας στο σύγχρονο κόσμο*», εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2004.

Κοντιάδης, Ξ.Ι., Καλατζής, Ν., Μίχος Λ., Μπιτσάνη, Ε., Τσέκος, Θ., «*Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση*», Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα, 2006.

Κοντιάδης, Ξ.Ι., «Εισαγωγή στην κοινωνική διοίκηση και τους θεσμούς κοινωνικής ασφάλειας», εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2008.

Κυπριακή Δημοκρατία, «Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οργάνωση – Αρμοδιότητες – Λειτουργία», Υπουργείο Εσωτερικών, 24 Οκτωβρίου 2012, διαθέσιμο στο <http://www.moi.gov.cy>.

Κυπριακή Δημοκρατία, «Επέκταση και βελτίωση των μονάδων και υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων, αναπήρων και άλλων εξαρτώμενων», Υπουργείο Εργασίας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, διαθέσιμο στο <http://www.mlsi.gov.cy>.

Κυπριακή Δημοκρατία, «Περί των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών», Σύνταγμα, Υπουργείο Εξωτερικών, διαθέσιμο στο <http://www.mfa.gov.cy/>

Κυριακουλάκος, Π., «Κοινωνική Πολιτική», Αθήνα, 1970.

Μωραΐτης, Ε., Γεωργούση, Ε, Ζηλίδης, Χ., Θεωδώρου, Μ., Πολύζος, Ν., «Μελέτη για την οργάνωση και λειτουργία ολοκληρωμένου συστήματος Πρωτοβάθμιας Ιατρικής Φροντίδας», Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Αθήνα, 1995.

Πέτρογλου, Α., «Δίκαιον Κοινωνικής Ασφάλισης», τόμος Α', Αθήνα, 1974.

Χατζηπαντελής, Θ., και συν., «Η πρόκληση μιας νέας Μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα, 2008.

Διαδίκτυο

http://www.ekdd.gr/ekdda/images/diethnoi/Cy_OTA.pdf, Μελέτη Αναδιάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας – Επιτελική Σύνοψη, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης Ελλάδος, 20/01/2010.

<http://ec.europa.eu/> Εθνική Κοινωνική Έκθεση.

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/employment_rights_and_work_organisation/index_el.htm, Δικαιώματα απασχόλησης και οργάνωση της εργασίας.

<http://www.ucm.org.cy/Index.aspx>, Ένωση Δήμων Κύπρου.

<http://www.volunteerism-cc.org.cy>, Ο εθελοντισμός στην Κύπρο.

<http://www.yermasoyia.org/>, Δήμος Γερμασόγειας

<http://www.ske-yermasoyias.com>, Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού Δήμου Γερμασόγειας.

<http://www.ngosincyprus.org>, Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού Δήμου Γερμασόγειας.

<http://www.pol-omilos-yermasoyias.com/>, Πολιτιστικός Όμιλος Δήμου Γερμασόγειας.

<http://www.syntonistiko.com>, Πολιτιστικός Όμιλος Δήμου Γερμασόγειας.

<http://www.unric.org>, Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών.

<http://www.localgovernmentlearning.org.cy>, Ένωση Δήμων Κύπρου

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/community_employment_policies/index_el.htm, Κοινοτικές πολιτικές για την απασχόληση

<http://eur-lex.europa.eu>, Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΑΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ-

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Με το παρόν ερωτηματολόγιο, σας καλώ να συμμετάσχετε στην έρευνα για την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας με τίτλο:

«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ»

Η έρευνα έχει ως στόχο να απαντήσει σε μια σειρά από καίρια ερωτήματα που αφορούν όλους μας. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και οποιαδήποτε πληροφορία παρέχουν οι ερωτώμενοι, έχει σκοπό αποκλειστικά και μόνο την εξυπηρέτηση της συγκεκριμένης έρευνας. Κάθε ερωτηματολόγιο είναι αυστηρά προσωπικό, με την έννοια ότι οι απαντήσεις που θα επιλέξετε, θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα δικής σας αποκλειστικά επιλογής.

Ερευνήτρια – Σπουδάστρια: Βαρβάρα Μεττούρη

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Αργυροπούλου Φωτούλα

Α. ΓΕΝΙΚΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ερώτηση 1. Φύλο;

Α Θ

Ερώτηση 2. Ηλικία;

Έως 18 19-30 31-40 41-50 51-60
61 και άνω

Ερώτηση 3. Οικογενειακή κατάσταση;

Έγγαμος-η Άγαμος-η Διαζευγμένος-η Χήρος-α

Ερώτηση 4. Εργασιακή κατάσταση;

Εργαζόμενος-η Άνεργος-η Άεργος-η

Μη οικονομικά ενεργός-η (πχ μαθητής, φοιτητής, φαντάρος, οικιακά κτλ)

Ερώτηση 5. Επίπεδο σπουδών;

Δημοτικό Γυμνάσιο Λύκειο Ι.Ε.Κ. Τ.Ε.Ι.

Α.Ε.Ι. Μεταπτυχιακό Διδακτορικό

Ερώτηση 6. Μηνιαίο εισόδημα;

0,00 - 300,00 € 301,00 - 600,00 €

601,00 - 900,00 € 901,00 - 1.200,00 €

Άνω των 1.201,00 €

B. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ

Ερώτηση 7. Γνωρίζετε την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Ερώτηση 8. Εάν ΟΧΙ, γιατί;

Έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης

Δεν προέκυψε ανάγκη χρήσης της

Δεν με ενδιαφέρει

Δεν ξέρω/ δεν απαντώ

Ερώτηση 9. Ο δήμος κάνει εκδηλώσεις ή ενθαρρύνει εθελοντικές ενέργειες για την ενίσχυση των κοινωνικά αδύναμων ατόμων πχ διανομή τροφίμων;

Ναι Ναι αλλά δεν είναι αρκετές
Όχι Δεν γνωρίζω

Ερώτηση 10. Έχετε συμμετάσχει εθελοντικά σε κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής που κάνει ο δήμος (πχ διανομή τροφίμων);

Ναι Όχι Δεν απαντώ

Ερώτηση 11. Αν Ναι, ποια ήταν αυτή;

.....
.....
.....
.....

Ερώτηση 12. Έχετε ωφεληθεί από κάποια ενέργεια κοινωνικής πολιτικής που κάνει ο δήμος (πχ παιδικός σταθμός);

Ναι Όχι Δεν απαντώ

Ερώτηση 13. Αν Ναι, ποια ήταν αυτή;

.....
.....
.....
.....

Ερώτηση 14. Ο δήμος κάνει ενέργειες για την ανακούφιση των ανέργων της περιοχής;

Ναι Ναι αλλά δεν είναι αρκετές Όχι Δεν γνωρίζω

Ερώτηση 15. Αν δεν είναι αρκετές, τι πρέπει να γίνει επιπλέον;

.....
.....
.....
.....

Ερώτηση 16. Ο δήμος προσφέρει δωρεάν τρόφιμα σε απόρους;

Ναι   Όχι   Δεν γνωρίζω

Ερώτηση 17. Ο δήμος κάνει ενέργειες για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες;

Ναι   Ναι αλλά δεν είναι αρκετές   Όχι   Δεν γνωρίζω

Ερώτηση 18. Αν δεν είναι αρκετές, τι πρέπει να γίνει επιπλέον;

.....
.....
.....
.....